

25
04.12.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

СЕМЕНЧУК Михайло Андрійович
(студент групи МОМ-23)

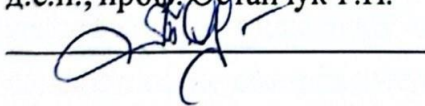

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

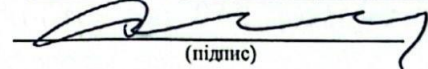
МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
протокол № 8
від 29.11.2023
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

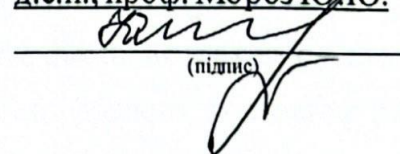

Керівник роботи:
д.е.н., проф. Цаль-Цалко Ю.С.

(підпис)

Рецензент
д.е.н., проф. Мороз Ю.Ю.

(підпис)

Житомир, 2023

Анотація

Семенчук М. А. Механізм забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. – Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості організаційно-методичних засад механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства та визначено напрями удосконалення відповідного процесу. Досліджено теоретичні основи забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. Представлена аналітична оцінка функціонування механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. Обґрунтовано напрями удосконалення механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова стійкість, стійкість фінансового стану, ліквідність, рентабельність, фінансова стратегія.

Annotation

Semenchuk M. A. The mechanism of ensuring the stable financial condition of the enterprise. - Manuscript.

The master's qualification work is submitted for the Master's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 073 "Management". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

In the master's qualification work, the peculiarities of the organizational and methodological foundations of the mechanism for ensuring the stable financial condition of the enterprise were considered and the directions for improvement of the relevant process were determined. The theoretical foundations of ensuring the stable financial condition of the enterprise have been studied. An analytical assessment of the functioning of the mechanism for ensuring the stable financial condition of the enterprise is presented. The directions for improving the mechanism for ensuring the stable financial condition of the enterprise are substantiated.

Keywords: financial condition, financial stability, stability of financial condition, liquidity, profitability, financial strategy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Поняття та чинники впливу на формування стійкого фінансового стану підприємства	8
1.2. Механізм управління стійким фінансовим станом підприємства	16
1.3. Методичні аспекти оцінки стійкого фінансового стану підприємства	25
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері розвитку стійкого фінансового стану підприємства	32
Висновки до розділу 1	40
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА».....	42
2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства.....	42
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	49
2.3. Оцінка сучасного стану забезпечення стійкого фінансового стану підприємства	56
Висновки до розділу 2	65
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА».....	67
3.1. Формування стратегії забезпечення стійкого фінансового стану підприємства	67
3.2. Напрями забезпечення стійкості фінансового стану підприємства за допомогою інструментів фінансового менеджменту	75
3.3. Резерви зростання фінансової стійкості та оцінка економічної ефективності запропонованих заходів.....	83
Висновки до розділу 3	89
ВИСНОВКИ.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94
ДОДАТКИ.....	101

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Стійкість фінансового стану суб'єктів господарювання у ринковій економіці має велике значення, так як вона забезпечує вигірне становище у порівнянні з іншими підприємствами, у яких спостерігається кризовий фінансовий стан. Фінансово стійка компанія має такі переваги: стабільні взаємини з контрагентами, які в силу довіри, заснованої на довгостроковій співпраці, можуть надати їй більш вигідні умови; відсутність заборгованостей по оплаті праці перед працівниками; має можливість отримання кредитів в комерційних банках; підприємство стає привабливим як об'єкт інвестицій для потенційних інвесторів.

Фінансова стійкість компанії у стратегічному аспекті виступає комплексною і найважливішою аналітичною характеристикою фінансового стану. Від неї залежить не тільки досяжність стратегічно важливих цілей, а й сама можливість системної діяльності по обґрунтуванню програми стратегічного розвитку. Фінансовий стан підприємства, яке вступило у період необхідних стратегічних перетворень, вже є в тій чи іншій мірі нестійким. Крім того, на внутрішню нестабільність накладається вплив мінливості зовнішнього середовища підприємства або кумулятивний ефект постійного стагнаційного стану макроекономіки. У таких випадках розвиток негативних наслідків носить нелінійний характер. Компанія стикається з проблемною ситуацією нестачі ресурсів і необхідності структурно-управлінських перетворень з підвищеним ступенем ризику, що актуалізує наукову проблематику забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Питання економічного обґрунтування напрямів забезпечення стійкого фінансового стану підприємств розглядали значна кількість науковців та практиків в Україні, а саме: Я. А. Аксюк, Г. І. Андрєєва, О. В. Батрак, М. М. Бердар, О. В. Березін, Л. М. Березіна, Н.В.Бутенко, М. А. Болух, З. В. Валіулліна, В.І. Гринчуцький, Т. М. Заболоцький, Є. Ю. Ільків, Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній, Л. Й. Кобрин та інші.

Незважаючи на численні дослідження фінансової стійкості, виявляються неузгодженості та спірні питання у методичних засадах розробки механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад розробки механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства, а також визначення резервів його удосконалення у ТОВ «Ферпласт-Україна».

Для виконання поставленої мети визначено та вирішено такі основні **завдання:**

- узагальнити поняття та чинники впливу на формування стійкого фінансового стану підприємства;
- дослідити механізм управління стійким фінансовим станом підприємства;
- вивчити методичні аспекти оцінки стійкого фінансового стану підприємства;
- дослідити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері розвитку стійкого фінансового стану підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- здійснити діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- провести оцінку сучасного стану забезпечення стійкого фінансового стану підприємства;
- представити формування стратегії забезпечення стійкого фінансового стану підприємства;
- обґрунтувати напрями забезпечення стійкості фінансового стану підприємства за допомогою інструментів фінансового менеджменту;
- розробити резерви зростання фінансової стійкості та оцінка економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі виступає процес забезпечення стійкого фінансового стану підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Методи дослідження. У магістерській кваліфікаційній роботі використано методи аналізу та синтезу – при дослідженні підходів до сутності, поняття та значення стійкого фінансового стану, індукції та дедукції – при дослідженні методичних підходів до оцінювання фінансової стійкості підприємства, узагальнення та систематизації – при дослідженні практичних засад управління фінансовою стійкістю підприємства, групування – при дослідженні особливостей організаційно-правової характеристики підприємства, фінансово-економічного аналізу – при дослідженні економічного стану діяльності підприємства та стану фінансової стійкості бізнесу, прогнозування – при дослідженні економічного обґрунтування запропонованих заходів для забезпечення стійкого фінансового стану підприємства та інші.

Інформаційною базою дослідження є посібники, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених з питань розвитку стійкого фінансового стану підприємства, статті періодичного друку, аналітичні матеріали, статистичні матеріали та Інтернет-ресурси з питань механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що було розширено існуючі підходи до поняття стійкості фінансового стану підприємства, набули подальшого розвитку методичні аспекти аналізу фінансової стійкості підприємства, а також покращено методичні підходи щодо розробки стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні резервів підвищення ефективності механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства. Визначено економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

За результатами дослідження опубліковано: Семенчук М.А. Механізм управління стійким фінансовим станом підприємства. Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 100 сторінках друкованого тексту. Робота містить 28 таблиць та 7 рисунків. Список використаних джерел налічує 81 найменування. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та чинники впливу на формування стійкого фінансового стану підприємства

В умовах ринку успішне функціонування підприємства значною мірою залежить від рівня стійкості його фінансового стану. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має низку переваг перед іншими підприємствами того ж профілю для отримання кредитів, залучення інвестицій, у виборі контрагентів і в підборі кваліфікованого персоналу. Чим вище фінансова стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик опинитися на межі банкрутства. У зв'язку з цим стратегічною метою діяльності будь-якого підприємства є забезпечення фінансової стійкості [10, с.118].

Необхідно відзначити, що в даний час вивчення різних аспектів фінансової стійкості підприємства присвячені роботи західних вчених-економістів. Однак, незважаючи на досить велику кількість публікацій з даної проблеми, залишається відкритим для дискусій питання про сутність фінансової стійкості підприємства в умовах наростання кризових явищ в економіці.

Відзначимо, що підприємство розглядається з точки зору такого логічного ланцюжка взаємозв'язків: «потреба - проблема - мотив - інтереси - рішення». Це означає, що «... досягнення мети сталого розвитку підприємства безпосередньо залежить не тільки від спрямованості і способів досягнення цілей, але і від гармонізації економічних відносин між різними зацікавленими групами суб'єктів управління» [38, с.34]. Навіть у такому, дуже узагальненому вигляді простежується значимість методів фінансового управління, особливо якщо мова йде про антикризове управління, яке, як вважає І.Г. Логвінська, «... можна розглядати як одну із спеціальних функцій управління» [41, с.30]. Далі

вона пише, що дана функція пов'язана з управлінням фінансово-економічною діяльністю підприємства, тобто фінансовою стійкістю і платоспроможністю.

Аналіз літературних джерел дозволив виділити різні підходи до визначення сутності поняття «фінансова стійкість підприємства» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Окремі наукові дефініції змісту поняття «фінансова стійкість підприємства»

Автор	Визначення
Аверіна М.Ю. [1, с.94]	Стан підприємства, при якому розмір його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним
Батрак О.В. [6, с.105]	Стабільність фінансового положення, що виражається у збалансованості фінансів, достатній ліквідності активів, наявності необхідних резервів
Єлецьких С.Я. [23, с.77]	Економічною сутністю фінансової стійкості є забезпеченість запасів і витрат підприємства джерелами формування
Карпенко Н.В. [27, с.29]	Фінансова стійкість передбачає збіг чотирьох сприятливих характеристик: високої платоспроможності; високої ліквідності балансу; високої кредитоспроможності; високої рентабельності
Косарева І.П. [33, с.679]	Фінансово стійким є господарюючий суб'єкт, який за рахунок власних коштів покриває кошти, вкладені в активи, не допускає невиправданої заборгованості та розраховується в термін за своїми зобов'язаннями
Ловінська І.Г. [41, с.30]	Здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів в мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, яка гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість в межах допустимого рівня ризику
Назарова Т.Ю. [47, с.50]	Економічний стан підприємства, за якого забезпечується стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції, розширення та оновлення виробництва
Островська О.А. [52, с.185]	Результат формування достатнього для розвитку підприємства обсягу прибутку, що є визначальною ознакою його економічної незалежності
Павленко О.П. [55, с.78]	Надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування
Партин Г.О. [58, с.130]	Характеристика стабільності фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів, які використовуються
Плиса В.Й. [59, с.73]	Комплексне поняття, яке володіє зовнішніми формами прояву, формується в процесі господарської діяльності і знаходиться під впливом різних факторів

Продовження таблиці 1.1

Присяга Т.А. [65, с.127]	Стійкий фінансовий стан підприємства. Відповідно, для того, щоб виявити ступінь фінансової стійкості підприємства необхідно проаналізувати всі показники його фінансового стан
Семенов А.Г. [69, с.121]	Збалансованість засобів та джерел їх формування, доходів і витрат, грошових і товарних потоків, оцінюється на підставі співвідношення власного і залученого капіталу підприємства, темпів нагромадження власних засобів внаслідок господарської діяльності, співвідношення довгострокових і поточних зобов'язань, достатності забезпечення матеріальних оборотних засобів власними джерелами
Ткачук І.Г. [75, с.303]	Здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу активів і пасивів у мінливому економічному середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику

Узагальнюючи результати проведеного аналізу літературних джерел, на нашу думку, поняття «фінансова стійкість підприємства» може трактуватися у вузькому сенсі як характеристика фінансового стану підприємства, що відображає його успішне функціонування; і в широкому - як здатність зберігати рівновагу активів і пасивів шляхом формування структури капіталу, що дозволяє фінансувати зобов'язання, здійснювати інвестиційні проекти в умовах дії внутрішніх і зовнішніх факторів.

Фінансова стійкість підприємства – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу, при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику. Найважливішою формою стійкості підприємства є його спроможність розвиватися в умовах внутрішнього і зовнішнього середовища. Для цього підприємство повинно володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів і при необхідності мати можливості залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним. Кредитоспроможним є підприємство при наявності у нього передумов для отримання кредиту і спроможності своєчасно повернути отриману позику зі сплатою йому відсотку за рахунок прибутку або інших джерел. З даного визначення випливає ще один аспект фінансової стійкості – розвиток підприємства, зростання прибутку та капіталу [74].

Отже, «фінансова стійкість» досягається за умови виконання конкретних заходів, які націлені на ефективне формування, розподіл і використання фінансових ресурсів, з одночасним збереженням платоспроможності, яка є зовнішнім проявом стійкості підприємства.

Отже, провівши аналіз даного поняття, можна сформулювати таке заключне визначення: фінансова стійкість підприємства – здатність підприємства здійснювати основну й інші види діяльності безперебійно, не зважаючи на ризики й зміни в середовищі бізнесу, які можуть відбуватися в процесі господарської діяльності підприємства.

Фінансово стійким є такий господарюючий суб'єкт, котрий за рахунок власних коштів покриває кошти, вкладені в активи (основні засоби, нематеріальні активи, оборотні кошти), не допускає невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості і розраховується за своїми зобов'язаннями в зазначений термін [56, с.117].

Фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування.

Діяльність будь-якого підприємства в умовах підвищення процесів глобалізації в економіці постійно піддається впливу різноманітних факторів та невизначених чинників, зумовлених зростанням конкуренції на ринку або нестабільністю політичної ситуації в країні. Це може призвести як до позитивних, так і до негативних змін в організації підприємства. Збереження фінансової стійкості підприємства та мінімізація впливу цих різноманітних чинників на сьогоднішній день є необхідною умовою існування кожного підприємства. Саме тому є потреба дослідження факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства і аналіз причин, що спричиняють появу негативних тенденцій і явищ у розвитку підприємств України [63, с.145].

Як відомо, невизначеність факторів зовнішнього та внутрішнього середовища негативно впливає на діяльність підприємств, що спричиняє

відсутність забезпечення відповідного рівня фінансової стійкості. Позитивні значення показників фінансової стійкості є підґрунтям для нормального функціонування підприємств і поступового зростання їх економічного потенціалу.

Багато джерел надають різні класифікації чинників, а саме їх класифікують за такими ознаками [34; 42; 62]:

- за місцем виникнення (зовнішні, внутрішні);
- за важливістю результату (основні, другорядні); за структурою (прості, складні);
- за масштабом впливу (одноосібні, багатоосібні);
- за можливістю прогнозування (прогнозовані, умовно прогнозовані, негативні, нульові, позитивні);
- за ступенем впливу на діяльність підприємства (динамічні, короточасні);
- за ймовірністю реалізації (високі, середні, малі);
- за часом дії (постійні, тимчасові).

Але, з нашої точки зору, на сьогодні відсутнє повне комплексне та системне їх відображення. Тому, вельми важливим питанням є проблема виявлення системи факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства.

Так, О.В. Ареф'єва поділяє чинники впливу на фінансову стійкість на зовнішні і внутрішні. Зовнішні фактори, невіддільні від підприємства, і внутрішні, залежні від організації його роботи, класифікуються за місцем виникнення. Для ринкової економіки характерне і необхідне активне реагування управління підприємством на зміну зовнішніх і внутрішніх факторів. В цілому можна сказати, що фінансова стійкість – це комплексне поняття, що володіє зовнішніми формами прояву і формується в процесі всієї фінансовогосподарської діяльності, що знаходиться під впливом безлічі різних факторів [4, с.86].

Чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства представлено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства [3; 34]

Для забезпечення фінансової стійкості підприємств необхідно так управляти цими чинниками, щоб нівелювати не активний вплив зовнішнього середовища. У ситуації, коли підприємство має стійку внутрішню структуру й об'ємні запаси, але зовнішнє середовище досить нестабільне, ефективними будуть дії зі застереженням зовнішніх загроз на ринку шляхом диверсифікації та модернізації бізнесу. Якщо господарююча одиниця має більше слабких сторін, ніж сильних, доцільним є або зосередження на дуже вузькому сегменті ринку, або вихід із ринку. У наукових виданнях зовнішнє середовище виступає як багаторівнева структура різних елементів, які є за межами підприємства проте різним чином впливають на його діяльність [1, с.96].

Оскільки з різних причин виникають чинники, що впливають на фінансову стійкість, то при визначенні методів управління ними необхідно це врахувати. Якщо зовнішні чинники, що впливають на фінансову стійкість, викликані дією об'єктивних економічних законів і майже не залежать від діяльності підприємства, то внутрішнім чинникам властивий високий рівень керованості, а

характер їх зміни не опосередковано залежить від організації роботи самого суб'єкта господарювання. Таким чином, вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансову стійкість підприємства буває різним, яким необхідно і можливо управляти в певних межах [7, с.16].

Зовнішні чинники впливу в більшості випадків не підлягають регулюванню зі сторони керівників певного підприємства задля забезпечення фінансової стійкості. Для структурування зовнішнього середовища доцільно використати методику T.E.M.P.L.E.S. (Technology, Economics, Market, Politics, Laws, Ecology, Society) [23, с.78]. Основні чинники зовнішнього середовища та їх групування за цієї методикою наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні чинники зовнішнього середовища за методикою T.E.M.P.L.E.S. [23]

Група чинників	Основні чинники групи	Напрямок аналізу чинників
Економічно-соціальні	- темпи розвитку національної економіки; - рівень галузево-регіонального розвитку; - динаміка і кон'юнктура ринку; - темп інфляції; - рівень безробіття; - державна політика у питаннях формування ціноутворення та розміру мінімальної зарплати; - швидкість зростання доходів громадян; - рівень та динаміка освіти та культури населення; - чисельність та структура населення.	- оцінка попиту і пропозиції на цільовому ринку; - чутливість підприємства до вартості позикового капіталу; - аналіз тенденцій фондового та валютного ринку; - оцінка внутрішньогалузевої конкуренції; - опрацювання статистичних даних країни задля оцінки макроекономічних показників (рівень безробіття, рівень зайнятості, ВВП, ВНР тощо); - вплив структури населення на діяльність.
Ситуаційно-політичні	- політична ситуація; - рівень політичної стабільності; - рівень корупції; - адміністративні перешкоди; - система забезпечення і охорони прав власності.	- очікування рішень посадових осіб; - вплив реформ та програм уряду на діяльність підприємства; - оцінка політичних змін у країні.
Нормативно-правові	- нормативно-правове забезпечення у сфері трудових відносин та динаміка їх змін; - нормативно-правові акти у питаннях регулювання господарської діяльності; - законодавство в сфері оподаткування.	- дослідження змін і тенденцій, як на рівні держави, так і на місцевому рівні, які прямо чи опосередковано можуть вплинути на діяльність підприємства; - оцінка впливу чинного законодавства на рівень конкуренції на ринку.

Продовження таблиці 1.2

Технологічні	- розвиток нових технологій та можливість їх запровадження на підприємстві; - новітні стандарти техніки та обладнання.	- аналіз можливостей підприємства вводити у виробничий процес новітні технології; - оцінка можливості запровадження нових методів отримання, зберігання та оброблення інформації.
Екологічні	- нормативно-правове забезпечення та стандарти у сфері охорони здоров'я та екологічної безпеки.	- аналіз впливу підприємства на екологію регіону; - оцінка діяльності конкурентів в екологічній сфері.

Фаза економічного циклу розвитку економічної системи є базовим зовнішнім чинником, що впливає на фінансову стійкість підприємства. Залежно від фази економічного розвитку системи, будуть різними темпи реалізації продукції, виробництва, їх співвідношення, рівень інвестицій підприємства у товарні запаси, доходів підприємства та населення [10, с.120].

Однією з умов забезпечення фінансової стійкості підприємства є досягнення такого рівня виручки, який дасть змогу контрагентам, державі й працівникам, отримання прибутку для наповнення резервних фондів і виплати дивідендів. Отже, прибуток одних основних результатів діяльності підприємства, який в майбутньому може забезпечити йому належну фінансову стійкість і платоспроможність.

Таким чином, підприємство, як відкрита система та самостійний учасник ринкових відносин, має унікальну структуру внутрішнього та зовнішнього середовища, тобто «зіштовхується» з унікальним, властивим тільки йому, набором факторів втрати фінансової стійкості і платоспроможності, притаманним конкретному сегменту ринку. Тому розробка унікальної, персональної системи управління чинниками втрати фінансової стійкості дасть змогу ідентифікувати основні чинники впливу на фінансову стійкість, визначити періодичність проведення контролю та результативність, ефективність таких дій.

1.2. Механізм управління стійким фінансовим станом підприємства

Умовою стійкого розвитку підприємства в цілому є його ефективна господарська діяльність, спрямована на забезпечення стабільності, розвитку й досягнення визначених цілей. Безперечно, управління фінансовою стійкістю підприємства насамперед пов'язане з управлінням капіталом підприємства, проте принцип системності, котрий широко використовується в ході здійснення фінансового аналізу, управління фінансовою стійкістю підприємства поєднує в собі і управлінням доходами та витратами, і рухом активів, і управління грошових потоків та іншими аспектами діяльності підприємства [23, с.76].

Тому, саме система управління фінансовою стійкістю підприємства є головною ланкою всієї діяльності, а так як на сьогоднішній день в умовах кризи і соціально-політичної нестабільності підприємствам важко тримати рівень фінансової стійкості, то визначення механізму управління нею є досить актуальним питанням.

Важливою передумовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є якісний фінансовий менеджмент, що являє собою систему, яка складається з комплексу дій, принципів, методів розробки та реалізації управлінських рішень. Ефективне фінансове управління дозволяє формувати ресурсний, виробничий, фінансовий, кадровий, технологічний, інноваційний потенціал та забезпечувати необхідний рівень кредитоспроможності підприємства і стабільний економічний розвиток в стратегічній перспективі [27, с.37].

Отже, особливе значення в сучасних умовах повинно приділятися забезпеченню фінансової стійкості, що можливо за умов впровадження стратегічних підходів до управління підприємством. Актуальним напрямом сталого функціонування суб'єктів господарювання є розробка дієвого механізму управління фінансовою стійкістю підприємства.

Умовою життєдіяльності й основою стабільності стану підприємства в ринковій економіці є його стійкість. Ефективне управління фінансовою стійкістю дає змогу підприємству адаптуватися до умов зовнішнього

середовища та контролювати ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Для цього необхідна побудова механізму забезпечення фінансової стійкості підприємства з метою організації ефективної системи взаємодії всіх елементів, які беруть участь у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства [39, с.190].

В економічній літературі поняття «фінансовий механізм» використовується досить широко, але єдиної думки щодо його визначення та його структурних елементів не існує. Саме це призводить до виникнення декількох підходів до розуміння сутності даного терміну.

Фінансовий механізм промислового підприємства – це система форм, методів та інструментів, які застосовуються у фінансовій діяльності для забезпечення функціонування всіх сфер та напрямків, шляхом оперування фінансовими ресурсами з урахуванням економічних інтересів суб'єктів. Основними елементами фінансового механізму є: фінансові відносини як об'єкт фінансового управління, фінансові важелі, фінансові методи, нормативно-правове та інформаційне забезпечення [47, с.48].

Під механізмом управління слід розуміти цілісну систему організаційних та економічних елементів, які забезпечують взаємозв'язок всіх елементів для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Механізм забезпечення фінансової стійкості слід визначити як систему форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дозволяє підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику [12; 45].

Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства є частиною загальної системи управління підприємством, що забезпечує вплив на чинники, від яких залежить загальний результат діяльності суб'єкта господарювання (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Основні складові механізму управління фінансовою стійкістю підприємства [35]

Процес формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства можна представити у вигляді послідовності пов'язаних між собою етапів (рис. 1.3).

Спільним для кожного етапу розробки механізму управління фінансовою стійкістю є використання інструментів управління фінансовою стійкістю підприємства [52, с.183].

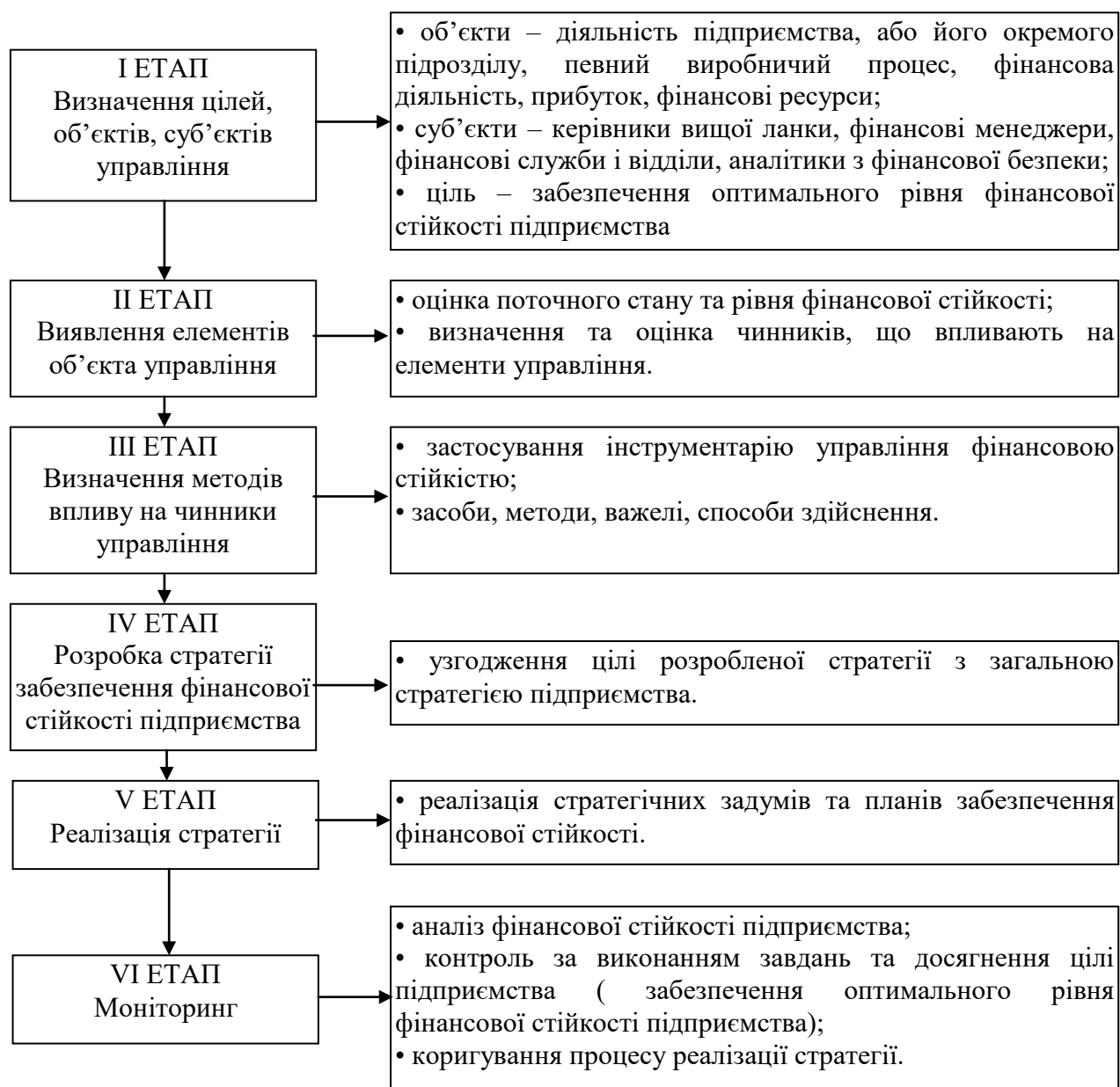

Рис. 1.3. Послідовність етапів розробки механізму управління фінансовою стійкістю підприємства [35]

Тому при розробці схеми механізму управління доцільно було б вказати для кожного етапу процесу управління конкретний набір інструментарію, що може бути використаний [62, с.12].

Сьогодні на підприємствах промисловості однією з головних проблем є відсутність цілісної стратегії, спрямованої на забезпечення стійкості фінансової і господарської діяльності підприємства та стійкого розвитку у перспективі.

Процес реалізації визначеної головної мети механізму забезпечення

фінансової стійкості підприємств повинен бути спрямований на вирішення основних цілей та задач (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Цілі та завдання управління фінансовою стійкістю підприємства [35]

Тип цілі за пріоритетністю		Показники оцінки міри виконання цілі
основна	допоміжна	
Збалансованість активів та пасивів	Достатність власного капіталу	Наявність та обсяг власного оборотного капіталу, величина власних та прирівняних до них оборотних активів, рівень забезпеченості власними оборотними активами господарської діяльності.
	Гнучка структура капіталу	Рівень маневреності власних оборотних активів, рівень поточної забезпеченості господарської діяльності оборотними активами.
	Організація руху капіталу	Швидкість обороту поточних зобов'язань, в т.ч. кредиторської заборгованості з оплати праці та перед бюджетом, тривалість руху обороту сукупного капіталу.
	Забезпеченість власного капіталу для фінансування оборотних активів	Рівень поточної забезпеченості господарської діяльності оборотними активами, рівень забезпеченості власними оборотними активами господарської діяльності, коефіцієнти завантаження оборотних коштів, обсяг надлишку (нестачі) робочого, функціонуючого капіталу та загальних джерел формування запасів.
Збалансованість доходів і витрат	Достатній рівень рентабельності	Рентабельність сукупного капіталу, чиста рентабельність власного капіталу, визначення факторів впливу на рентабельність власного капіталу за моделлю фірми Du Pont.
	Зміна структури витратомісткості господарського процесу	Витратомісткість продукції, матеріало- та трудомісткість продукції, частка напівфабрикатів та імпортової складової в вартості готової продукції.
	Збільшення обсягу товарообороту	Обсяг валової, готової, товарної та реалізованої продукції, тривалість операційного та фінансового циклів.
Збалансованість грошових потоків	Забезпечення платоспроможності та самофінансування	Поточна платоспроможність, коефіцієнт втрати (відновлення) платоспроможності, коефіцієнти поточної, швидкої та миттєвої ліквідності
	Зниження дебіторської заборгованості	Оптимальний розмір дебіторської заборгованості, середній період інкасації дебіторської заборгованості та «вік» простроченої заборгованості.
	Забезпечення кредитоспроможності	Коефіцієнти обслуговування фінансового боргу, показник достатності грошового потоку, коефіцієнти стійкого та внутрішнього економічного зростання.

Складність організації механізму управління фінансовою стійкістю промислового підприємства в значній мірі обумовлюється різноманітністю інтересів сторін, які мають пряме або непряме відношення. Це державні, регіональні та місцеві органи влади, податкові служби, споживачі, суб'єкти фінансової інфраструктури. Одночасне дотримання інтересів усіх зацікавлених сторін в діяльності підприємства представляє собою складну задачу, однак саме її рішення в цілому визначає ефективність механізму управління фінансовою стійкістю промислового підприємства [47, с.50].

Виходячи із запропонованої системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства, метою зазначеного механізму є формування такого управління фінансовою стійкістю підприємства, яке повинно забезпечувати рівновагу між внутрішньою системою промислового підприємства та його зовнішнім середовищем, враховуючи збереження цілісності в процесі структурних змін, виконання функціональних дій і розширеного відтворення капіталу.

Механізм управління фінансовою стійкістю промислового підприємства з точки зору ресурсно-факторного підходу до управління формується на основі врахування наступних чинників [1; 16]:

- підпорядкування стратегії управління фінансовою стійкістю промислового підприємства для досягнення основних цілей діяльності;
- аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства (розробка альтернатив і остаточний вибір пріоритетних сценаріїв розвитку подій, які суттєво впливають на його фінансову стійкість);
- визначення індикаторів, які об'єднують комплекс окремих завдань з управління фінансовою стійкістю промислового підприємства, що відповідають життєвому циклу;
- ідентифікація зовнішніх і внутрішніх факторів, які визначають фінансову стійкість підприємства, враховуючи їх взаємозв'язок і пріоритетність;
- вибір кількісних показників результативності (або ключових показників ефективності) управління факторами фінансової стійкості промислового

підприємства і моніторингу фінансової стійкості;

- розробка коригувальних елементів управління для досягнення заданого рівня фінансової стійкості промислового підприємства.

Базуючись на даному методологічному підході стратегічні цілі, фактори і показники результативності управління фінансовою стійкістю промислового підприємства розглядаються у тісному взаємозв'язку. В результаті отриманих результатів впровадження механізмів управління в систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства передбачає розробку цілей і завдань, що мають кількісну характеристику, ідентифікацію системи значущих і пріоритетних чинників, які обумовлюють досягнення поставлених цілей та відповідних, тобто заданих, фінансових результатів [11, с.326].

Сутність управління фінансовою стійкістю промислового підприємства базується на основоположних концепціях класичного фінансового менеджменту, тому, враховуючи загальне розуміння фінансового механізму та його складові, виділимо основні елементи механізму його управління (табл. 1.4).

Фінансові методи являють собою сукупність способів, за допомогою яких підприємство формує і витрачає грошові фонди, управляє грошовими потоками.

Фінансові важелі одні автори визначають як «прийоми, дії фінансових методів, що реалізуються через доходи, прибуток, фінансові санкції, ціни, дивіденди, форми розрахунків, види кредитів та валют, процентні ставки, цінні папери т.д.», думка інших дослідників: «фінансові важелі являють собою набір фінансових показників, через які керуюча система може впливати на господарську діяльність фірми. Вони включають: прибуток, доходи, фінансові санкції, ціну, дивіденди, проценти, заробітну плату, податки т.п.». По суті, в даних визначеннях йдеться про інструменти, як про засоби, за допомогою яких реалізуються фінансові методи [4, с.85].

Зміст фінансового механізму управління фінансовою стійкістю
підприємства [2; 18]

Фінансові методи	Фінансові важелі	Фінансові інструменти	Нормативно-правове забезпечення	Інформаційно-методичне забезпечення
- методи управління інвестиційним процесом; - методи формування фінансових ресурсів; - методи розподілу фінансових ресурсів; - методи розміщення фінансових ресурсів; - мінімізація ризиків інвестиційного портфеля підприємства; - методи стимулювання інноваційної діяльності; - методи управління вартістю; - методи контролінгу та ін.	- грошові потоки; - штрафи, пені, неустойки; - орендна плата; - ціни; - процентні ставки; - амортизаційні відрахування; - фінансові ресурси; - структура фінансових ресурсів; - структура витрат підприємства; - форми розрахунків; - система фінансових санкцій та заохочень; - дивіденди та ін.	- цінні папери; - похідні цінні папери; - договори з одночасної зміни фінансових активів і зобов'язань або пайових зобов'язань контрагентів та ін.	- закони та інші нормативні акти, які регламентують інвестиційний процес (НП(С)БО, МСФЗ); - положення про склад і зміст проектної документації; - внутрішні стандарти оцінки проектів; - внутрішні накази, положення, інструкції, документи, які регламентують інвестиційний процес на підприємстві; - урядові та відомчі накази, листи, інструкції, положення, вказівки та ін.	- інформація про зовнішнє середовище; - інформація про джерела фінансування; - інформація про напрямки інвестування; - фінансові документи, які відображують фінансові відносини підприємства з іншими суб'єктами та впливають на них; - фінансова звітність підприємства та ін.

На нашу думку, фінансові важелі представляють собою фінансові кошти (інструменти), застосовувані в фінансових методах для виконання функцій фінансового механізму промислового підприємства та вирішення певних фінансових задач, в першу чергу для збільшення доходу та зменшення ризику.

Фінансові інструменти - поняття, що використовується у вітчизняній фінансовій науці порівняно недавно. Дане поняття використовується в ряді

нормативних документів, наприклад, в Законі України «Про цінні папери та фондовий ринок», згідно з яким фінансовий інструмент – це цінний папір або строковий контракт. У міжнародних стандартах фінансової звітності (МСБО-32 «Фінансові інструменти: подання») надається інше визначення фінансового інструменту - «це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання». За допомогою окремих фінансових інструментів здійснюється ефективне спрямування фінансових активів підприємства [25].

Сутність і зміст механізму управління фінансовою стійкістю промислового підприємства розкривається в його функціях, які забезпечують досягнення мети та виконання комплексу завдань даного механізму. Проаналізувавши роботи вчених, присвячені дослідженню економічних і фінансових механізмів підприємства, ми виділяємо такі основні функції механізму управління фінансовою стійкістю промислового підприємства: регулююча, перерозподільна, акумуляційна, відтворювальна і контрольна [5; 67].

Враховуючи умови інноваційної економіки модернізація механізму управління фінансовою стійкістю промислового підприємства полягає в адаптації його до сучасних економічних умов за допомогою модифікації фінансових методів та важелів, а також каналів залучення фінансових активів з метою забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів при трансформації факторів виробництва в готовий продукт та підвищення його конкурентоспроможності та інноваційної активності, на основі оцінки фінансової стійкості промислового підприємства.

Таким чином, теоретичний аналіз показав, що якісна зміна механізму управління фінансовою стійкістю підприємства забезпечується сукупністю виробничих, адміністративних, інноваційних і інтеграційних чинників, які представляють собою систему зовнішнього та внутрішнього впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства з метою його перетворення в адекватний стан відносно життєвого циклу підприємства.

1.3. Методичні аспекти оцінки стійкого фінансового стану підприємства

Сьогодні основною проблемою ефективного функціонування підприємств в Україні є недостатньо якісний підхід до оцінки стійкості фінансового стану (фінансової стійкості) підприємства, за допомогою якого можна виявити слабкі сторони підприємства та визначити шляхи вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства. Таким чином, оцінка фінансової стійкості підприємства є необхідною складовою для покращення фінансового здоров'я підприємства та передумовою розвитку підприємства [23, с.76].

В сучасних економічних умовах більшість підприємств мають дуже складне фінансове становище. Проте, на діяльність підприємства негативно впливають не лише фактори зовнішнього середовища, а й відсутність відповідного рівня фінансової стійкості підприємства. Отже, саме зараз, у період економічної та політичної кризи нашої держави основним із завдань будь-якого підприємства виступає забезпечення та управління його фінансовою стійкістю. Для досягнення даної мети виникає необхідність у виявленні та аналізі факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства [17, с.111].

Можна зазначити, що фінансово стійким є підприємство, яке характеризується такими параметрами: високою платоспроможністю (здатністю відповідати за своїми зобов'язаннями); високою кредитоспроможністю (здатністю платити за кредитами, виплачувати відсотки по них і погашати їх точно в строк); високою рентабельністю (прибутковістю, що дозволяє фірмі нормально і стійко розвиватися, вирішуючи при цьому проблему взаємини акціонерів і менеджерів за рахунок підтримки на достатньому рівні дивідендів і курсу акцій підприємства); високою ліквідністю балансу (здатністю покривати свої пасиви активами відповідної і перевищує терміновості перетворення їх на гроші) [4, с.85].

Головним індикатором оцінки фінансового стану будь-якого суб'єкта господарювання є показники його фінансової стійкості. Фінансову стійкість

підприємства слід розглядати комплексно, з урахуванням різних аспектів фінансово-господарської діяльності цього суб'єкта господарювання.

Фінансова стійкість суб'єктів господарювання визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості. Вона безпосередньо впливає на ефективність підприємницької діяльності господарюючого суб'єкта.

Методичні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства об'єднують у три групи: коефіцієнтний; агрегатний; інтегральний [1, с.92].

1. Основою коефіцієнтного підходу оцінки фінансової стійкості підприємства є обчислення та аналіз низки фінансових коефіцієнтів. Методичний підхід до визначення фінансової стійкості за допомогою фінансових коефіцієнтів є найбільш поширеним.

Отже, основні показники, які використовуються вітчизняними та зарубіжними вченими для оцінки фінансової стійкості підприємства, наведені в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Система показників оцінки фінансової стійкості підприємства [24]

Назва коефіцієнтів	Призначення (опис)	Методика розрахунку (за даними Форма № 1 «Баланс»)	Нормативне (рекомендоване) значення
Коефіцієнт автономії	Характеризує ступінь незалежності підприємства від зовнішніх запозичень. Визначається як відношення загальної суми власних коштів до підсумку балансу	$\frac{\text{ряд. 1495}}{\text{ряд. 1900}}$	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	Це показник, обернений до коефіцієнту автономії. Зростання цього показника обумовлює збільшення частки позичених коштів у фінансуванні підприємства	$\frac{\text{ряд. 1900} + \text{ряд. 1495}}{\text{ряд. 640}}$ або $1 - \text{ряд. 1}$	<2,0 <0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показник показує, яке частина власного капіталу використовується для фінансування по точної діяльності. Визначається як відношення власного капіталу до оборотних активів	$\frac{\text{ряд. 1195} - \text{ряд. 1695}}{\text{ряд. 1495}}$	>0,4

Продовження таблиці 1.5

Коефіцієнти забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами	Характеризує рівень забезпеченості ресурсами для проведення незалежної фінансової політики. Визначається як відношення власних оборотних коштів до всієї величини оборотних коштів	$\frac{\text{ряд. 1195} + \text{ряд. 1695}}{\text{ряд. 1195}}$	>0,1
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу (коефіцієнт фінансової стійкості)	Показник характеризує фінансову стійкість підприємства. Він показує скільки грн. власного капіталу припадає на 1 грн залученого капіталу	$\frac{\text{ряд. 1495}}{\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695}}$	>1,0
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (коефіцієнт фінансового ризику; фінансування)	Показник зворотний попередньому. Він показує скільки грн. залученого капіталу припадає на 1 грн власного капіталу	$\frac{\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695}}{\text{ряд. 1495}}$	<0,5
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Показує, яка частина оборотних активів забезпечується за рахунок власних засобів	$\frac{\text{ряд. 1495} + \text{ряд. 1095}}{\text{ряд. 1195}}$	>1,0
Коефіцієнт співвідношення реальних активів і вартості майна	Показує скільки грн реальних активів припадає на 1 грн вартості майна. Цей коефіцієнт характеризує потенційні можливості активів підприємства	$\frac{\text{ряд. 1010} + \text{ряд. 1101}}{\text{ряд. 1300} + \text{ряд. 1102} + \text{ряд. 1170}} \div \text{ряд. 1300}$	>0,5
Коефіцієнт поточних зобов'язань	Характеризує питому вагу поточних зобов'язань в загальній сумі джерел формування	$\frac{\text{ряд. 1695}}{\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695}}$	>0,5
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	Характеризує частку довгострокових зобов'язань у загальній сумі джерел формування	$\frac{\text{ряд. 1595}}{\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695}}$	<0,2
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	Характеризує рівень забезпеченості необоротних активів власними коштами	$\frac{\text{ряд. 1095}}{\text{ряд. 1495}}$	>0,5

2. Агрегатний підхід ґрунтується на визначенні фінансової стійкості на основі агрегатів. Такий методичний підхід є доповненням до наведеного вище, оскільки виділяють чотири типи поточної фінансової стійкості підприємства.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів відповідають три показники забезпечення запасів джерелами формування [11, с.99]:

1. Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів:

$$+ \Phi_B = K_B - Z \quad (1.1)$$

2. Надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних коштів і довгострокових джерел формування запасів:

$$+ \Phi_T = K_{B.пз} - Z \quad (1.2)$$

3. Надлишок (+) або нестача (–) загальної величини основних джерел формування запасів:

$$+ \Phi_O = K_O - Z \quad (1.3)$$

За допомогою цих показників визначають трикомпонентний тип фінансової стійкості підприємства: 1, якщо $\Phi > 0$; $S(\Phi) = 0$, якщо $\Phi < 0$.

Після виконання розрахунків наведених вище показників підприємство може бути охарактеризоване одним із чотирьох типів фінансової стійкості:

1. Абсолютна фінансова стійкість трикомпонентний показник типу фінансової стійкості, що має такий вигляд: $S = (1,1,1)$, тобто:

$$ЗВ < ВОК \quad (1.4)$$

де ЗВ – запаси та витрати; ВОК – розмір власних оборотних коштів підприємства.

2. Нормальна фінансова стійкість показник типу фінансової стійкості – $S = (0,1,1)$. При цьому $ВОК < ЗВ < НДФ$, де НДФ – нормальні джерела формування запасів, які визначають як суму власних оборотних коштів, банківських позик для покриття запасів, кредиторської заборгованості за товари [11, с.102].

3. Нестійкий фінансовий стан (показник типу фінансової стійкості має вигляд: $S = (0,0,1)$). Він свідчить про такий стан, коли запасів і витрат більше, ніж нормальних джерел фінансування, тому підприємство змушено залучати додаткові джерела фінансування.

4. Кризовий фінансовий стан ($S = 0,0,0$) характеризується перевищенням запасів над нормальними джерелами фінансування за наявності в складі позикових коштів несплачених у строк кредитів та простроченої кредиторської

й дебіторської заборгованості.

Для зручності визначення типу фінансової стійкості підприємства наведено в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Зведена таблиця показників за типами фінансової стійкості [11]

Показник	Тип фінансової стійкості			
	абсолютна	нормальна	нестійкий стан	кризовий стан
$\Phi^B = K_{в.} - З$	$\Phi^B \geq 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$
$\Phi^T = K_{в.пз} - З$	$\Phi^T \geq 0$	$\Phi^T \geq 0$	$\Phi^T < 0$	$\Phi^T < 0$
$\Phi^O = K_o - З$	$\Phi^O \geq 0$	$\Phi^O \geq 0$	$\Phi^O \geq 0$	$\Phi^O < 0$

3. Інтегральний підхід дає змогу дати інтегровану оцінку ступеню фінансової стійкості. Його можна застосовувати на практиці, особливо в умовах кризового стану економічної системи, коли старі господарські зв'язки підприємства порушені і відбувається процес налагодження ним нових зв'язків з партнерами, зацікавлених у достатній фінансовій стійкості [38].

Показники фінансової стійкості за цього підходу характеризують стан і структуру активів підприємства та забезпеченість їх джерелами покриття.

Система показників фінансової стійкості подано за такого підходу двома групами (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Характеристика показників фінансової стійкості,
визначеної за інтегральним підходом [27]

Назва показника	Суть показника	Алгоритм розрахунку	Взаємозв'язок з іншими показниками
1. Коефіцієнт покриття матеріальних запасів власними оборотними коштами ($З_{в.о.к}$)	Характеризує ту частку матеріальних оборотних активів, що фінансується за рахунок власних оборотних коштів	ВОК: МОА, де ВОК – власні оборотні кошти, МОА – матеріальні оборотні активи	$K_{ман}, K_{п.а}, K_{д.п}, K_{р.с}, K_{з.с}$
2. Коефіцієнт маневреності власних коштів ($K_{ман}$)	Відображує мобільність власних джерел коштів	ВОК: ВК, де ВК – обсяг власного капіталу	$З_{в.о.к}, K_{п.а}, K_{д.п}$

Продовження таблиці 1.7

3. Індекс постійного активу ($K_{п.а}$)	Характеризує частку основних засобів та необоротних активів у складі власних джерел коштів	ОЗ: ВК, де ОЗ – основні засоби та інші необоротні активи	$З_{в.о.к}, K_{ман}, K_{д.п}, K_{р.с}, K_{з.с}$
4. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів ($K_{д.п}$)	Дає оцінку інтенсивності використання підприємством довгострокових позикових коштів на відновлення та розширення	ДК: ВК, де ДК – обсяг довгострокового капіталу підприємства	$K_{ман}, З_{в.о.к}, K_{п.а}, K_{н.з}, K_{з.с}$
5. Коефіцієнт накопичення зносу ($K_{н.з}$)	Слугує для оцінки ступеня фінансування, заміни та оновлення основних засобів за рахунок їх зносу	З: $П_{б.в}$, де З – нарахована сума зносу, $П_{б.в}$ – первісна балансова вартість основних засобів	$K_{д.п}$
6. Коефіцієнт реальної вартості майна ($K_{р.в}$)	Характеризує рівень виробничого потенціалу підприємства	(ОЗ+ВЗ+МВ+МШП) : А, де ОЗ – вартість основних засобів; НВ – вартість незавершеного виробництва; ВЗ – вартість виробничих запасів; МШП – вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів	$З_{в.о.к}, K_{п.а}, K_{з.с}$
7. Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів $K_{з.с}$	Відображає залежність підприємства від позикових коштів	ПК: V_k , де ПК – обсяг позикового капіталу підприємства	$З_{в.о.к}, K_{п.а}, K_{д.п}, K_{р.в}$

Цей підхід цікавий тим, що на відміну від усіх охарактеризованих вище, в процесі його здійснення кожний з показників розглядається у взаємозв'язку з іншими показниками. Крім того, для загальної оцінки фінансового стану за цим підходом використовують узагальнюючий показник зміни фінансової стійкості підприємства [27, с.54]:

$$\Phi_c = \frac{(1+2 K_{д.п}^1 + З_{в.о.к}^1 + 1 : K_{з.с}^1 + K_{р.в}^1 + K_{п.а}^1)^1}{(1+2 K_{д.п}^0 + З_{в.о.к}^0 + 1 : K_{з.с}^0 + K_{р.в}^0 + K_{п.а}^0)^0} - 1 \quad (1.5)$$

де $K_{д.п}^1, K_{д.п}^0$ – коефіцієнт довгострокового залучення коштів підприємства у звітному та попередньому періодах; $З_{в.о.к}^1, З_{в.о.к}^0$ – коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами підприємства у звітному та попередньому періодах; $K_{з.с}^1, K_{з.с}^0$ – коефіцієнт співвідношення позикових та

власних коштів у звітному та попередньому періодах підприємства; $K_{p.v}^1$, $K_{p.v}^0$ – коефіцієнт реальної вартості майна; $K_{п.а}^1$, $K_{п.а}^0$ – коефіцієнт постійного активу.

Критерії оцінки цього індикатора наступні:

- якщо $\Phi_c > 0$, то це свідчить про збільшення фінансової стійкості;
- якщо $\Phi_c < 0$, то це свідчить про зниження фінансової стійкості.

Цей показник є основною перевагою цього підходу, оскільки дозволяє оцінити фінансову стійкість за допомогою інтегрованого показника і своєчасно виявити негативні тенденції з її зміни [27, с.55].

Таким чином, один з істотних компонентів фінансової стійкості підприємства є наявність у нього фінансових ресурсів, достатніх для розвитку конкурентоздатного виробництва. В свою чергу, самі фінансові ресурси можуть бути в необхідному обсязі сформовані тільки за умов ефективної роботи підприємства, яка може забезпечити одержання прибутку. За рахунок прибутку в ринковій економіці підприємство створює фінансову базу як для самофінансування поточної діяльності, так і для здійснення розширеного відтворення. Визначно, що велика кількість підходів до визначення фінансової стійкості підприємства свідчить про багатогранність цього поняття. Фінансова стійкість – це спроможність підприємства забезпечувати пропорційний розвиток при збереженні достатнього рівня платота кредитоспроможності. У зв'язку з цим можна вважати доцільним дослідження, яке ґрунтується на інтегрованому поєднанні двох підходів: з використанням узагальнюючого показника зміни фінансової стійкості підприємства, що дає змогу оцінити загальну динаміку фінансового стану та зміни фінансової стійкості підприємства протягом певного періоду часу; та в основі якого покладено виділення чотирьох типів поточної фінансової стійкості (абсолютна та нормальна фінансова стійкість, нестійкий, критичний фінансовий стан підприємства). За допомогою такого підходу можна визначити, до якого саме типу належать певні підприємства, а також зробити прогностичні розрахунки щодо перспектив розвитку підприємств у разі зміни фінансової стійкості.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері розвитку стійкого фінансового стану підприємства

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємців оперативного реагування на зміни у зовнішньому, і відповідно, внутрішньому середовищі, що безпосередньо впливає на забезпечення стійкого фінансового стану ведення бізнесу і викликано дією ряду чинників. В процесі дослідження сутності та механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємств слід звернути увагу на діючі нормативно-правові документи, що регулюють це питання.

Нормативно-правовою базою для розроблення механізму забезпечення та оцінки стійкості фінансового стану підприємства є система законодавчих та нормативних актів України, загальна характеристика яких наведена у табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Нормативно-правова база забезпечення та оцінки стійкого фінансового стану підприємств України

Нормативно-правовий акт	Загальна характеристика
Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [66]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Визначено, що метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 [48]	Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб (далі - підприємства) усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27.06.2013 р. № 628 [51]	Це Національне положення (стандарт) визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності. Фінансова звітність материнського підприємства та його дочірніх підприємств, що використовується при складанні консолідованої фінансової звітності, складається за той самий звітний період і на ту саму дату балансу. Консолідовану фінансову звітність складають з фінансової звітності групи підприємств з використанням єдиної облікової політики для подібних операцій та інших подій за схожих обставин.

Продовження таблиці 1.8

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29.11.1999 р. № 290 [49]	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318 [50]	Це Національне положення (стандарт) визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.
Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ МФУ від 26.01.2001 р. № 49/121 [60]	Аналіз фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, здійснюється у випадках, передбачених чинним законодавством. Цим Положенням устанавлюються порядок розрахунку показників (коефіцієнтів), що характеризують фінансовий стан підприємства, та їх нормативні значення, які застосовуються при проведенні аналізу фінансового стану підприємства за спрощеною схемою. Фінансовий аналіз підприємства складається з таких етапів: оцінка майнового стану підприємства та динаміка його зміни; аналіз фінансових результатів діяльності підприємства; аналіз ліквідності; аналіз ділової активності; аналіз платоспроможності (фінансової стійкості); аналіз рентабельності.
Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.97 р. № 81 [44]	Основним завданням проведення аналізу є оцінка результатів господарської діяльності за попередній та поточний роки, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на кінцеві показники роботи підприємства, прийняття рішення про визнання структури балансу задовільною (незадовільною), а підприємства - платоспроможним (неплатоспроможним) та подання пропозицій Кабінету Міністрів України щодо доцільності внесення цього підприємства до Реєстру неплатоспроможних підприємств та організацій.
Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист ДПАУ від 27.01.98 р. № 759/10/20-2117 [45]	Методика охоплює аналіз фінансових результатів та фінансового положення підприємства, основних факторів, що забезпечують ці підсумки, обсяг й собівартість виробництва та реалізації продукції, ефективність використання основних засобів, матеріальних та трудових ресурсів. Наведені джерела інформації, способи та їх оцінки резервів, виявлені за допомогою аналізу.

Отже, у Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» поняття бухгалтерського обліку визначаються як «процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі

інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень» [66]. Тобто він представляє собою сукупність послідовних дій з фіксації господарських операцій, які відбуваються на підприємстві. Належний облік на підприємстві забезпечує система заходів, що включає його організацію, створення умов для правильного ведення обліку. Правильний бухгалтерський облік господарських операцій є передумовою для забезпечення стійкого фінансового стану підприємств України.

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб (далі – підприємства) усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством [48].

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», визначає наступні принципи формування фінансової звітності: принцип єдиного грошового вимірника, безперервності діяльності, історичної (фактичної) собівартості, автономності, періодичності, принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності та превалювання змісту над формою [48].

Положенням «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», затвердженим Наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 фінансовий стан підприємства визначається як сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні можливості підприємства [60]. Вважаємо це твердження досить суперечливим, оскільки фінансовий стан можна охарактеризувати на базі певної сукупності показників, але він не є сукупністю показників.

У Методичних рекомендаціях щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств або організацій Державної податкової адміністрації України

(лист № 759/10/20-2117 від 27.01.1998 р.) зазначено, що фінансове положення (стан) є комплексним поняттям і відображає рейтинг підприємства на фінансовому ринку, його кредито- і податкоспроможність характеризується системою показників, які визначають на конкретну дату [45]. Стосовно даного трактування сумніви виникають у достатньо суб'єктивному формуванні певного рейтингу підприємства на фінансовому ринку, оскільки не зрозуміло, за якою методикою цей рейтинг будується і яким чином характеризувати при цьому фінансовий стан підприємства. Крім того, недоцільним вважаємо звужувати поняття фінансового стану до відображення тільки кредито- і податкоспроможності підприємства.

Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженою Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р. виділено такі основні компоненти фінансового аналізу діяльності підприємства [44]:

- горизонтальний фінансовий аналіз, який проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу;
- вертикальний фінансовий аналіз, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;
- порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних і нормативних (галузевих, загальних) показників;
- аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та(або) фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо;
- факторний фінансовий аналіз, який проводиться для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників.

Найбільш розповсюдженою з наведених видів є аналіз фінансового стану з використанням фінансових коефіцієнтів, оскільки вони дають високу точність

результату за умови їх правильної інтерпретації.

Інформаційною базою для оцінювання фінансової стійкості з метою розроблення заходів щодо її покращення на підприємстві є дані статистичної звітності, оперативні дані та дані фінансової звітності до якої відносять [14]:

- баланс (звіту про фінансовий стан);
- звіт про фінансові результати (звіту про сукупний дохід);
- звіт про рух грошових коштів;
- звіт про власний капітал;
- примітки до фінансової звітності.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

На основі аналізу звітних даних визначаються основні тенденції формування й використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що сталися, сильні та слабкі сторони підприємства та резерви поліпшення фінансового стану підприємства у перспективі [34, с.145].

Форма і склад статей фінансової звітності визначаються Національним положенням (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 7 затвердженим наказом Міністерства фінансів України і наводяться у додатках до цього Національного положення (стандарту) [48].

У балансі відображаються активи, зобов'язання та власний капітал підприємства.

У звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

У звіті про рух грошових коштів наводяться дані про рух грошових коштів протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. При складанні фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових

коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми звіту [48].

Підприємство розгорнуто наводить суми надходжень та видатків, що виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Якщо рух грошових коштів у результаті однієї операції включає суми, які належать до різних видів діяльності, то ці суми наводяться окремо у складі відповідних видів діяльності. Внутрішні зміни у складі грошових коштів до звіту про рух грошових коштів не включаються. Негрошові операції (отримання активів шляхом фінансової оренди; бартерні операції; придбання активів шляхом емісії акцій тощо) не включаються до звіту про рух грошових коштів.

У звіті про власний капітал розкривається інформація про зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Інформацію, яка використовується для аналізу фінансового стану підприємств, за доступністю можна поділити на відкриту та закриту (таємну). Інформація, яка міститься в бухгалтерській та статистичній звітності, виходить за межі підприємства, а отже є відкритою [37, с.79].

Кожне підприємство розробляє свої планові та прогнозні показники, норми, нормативи, тарифи та ліміти, систему їх оцінки та регулювання фінансової діяльності. Ця інформація становить комерційну таємницю, а іноді й «ноу-хау». Відповідно до чинного законодавства України підприємство має право тримати таку інформацію в секреті. Перелік її визначає керівник підприємства.

Вимоги які ставляться до фінансової звітності наступні [3; 13; 26]:

1. Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути дохідлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

- 2 Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у

минулому.

3. Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

4. Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

- фінансові звіти підприємства за різні періоди;
- фінансові звіти різних підприємств.

Передумовою зіставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни. Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюються підприємством, яке визначає її за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів.

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів [43, с.155]:

- автономності підприємства, за яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;
- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності;
- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження і сплати грошей;

- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;

- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;

- превалювання сутності над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

У фінансовій звітності обов'язково наводиться інформація, розкриття якої вимагають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку або міжнародні стандарти фінансової звітності та/або інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку.

Користувачами фінансових звітів є наявні та потенційні інвестори, працівники, постачальники та інші торгові кредитори, замовники, уряд та урядові установи, громадськість, інші фізичні та юридичні особи. Вони використовують фінансові звіти для задоволення різноманітних потреб у фінансовій інформації [79, с.113].

Таким чином, з погляду відношення до підприємства користувачів фінансової інформації можна поділити на внутрішніх (акціонери, вищий управлінський персонал та ін.) та зовнішніх (інвестори, уряд та урядові органи та ін.). Останні, у свою чергу, можуть мати прямий фінансовий інтерес до підприємства (тобто бути зацікавленими в результатах діяльності підприємства - інвестори, кредитори та ін.) або непрямий (державні органи).

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ забезпечення стійкого фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що поняття «фінансова стійкість підприємства» може трактуватися у вузькому сенсі як характеристика фінансового стану підприємства, що відображає його успішне функціонування; і в широкому - як здатність зберігати рівновагу активів і пасивів шляхом формування структури капіталу, що дозволяє фінансувати зобов'язання, здійснювати інвестиційні проекти в умовах дії внутрішніх і зовнішніх факторів.

2. Встановлено, що однією з умов забезпечення фінансової стійкості підприємства є досягнення такого рівня виручки, який дасть змогу контрагентам, державі й працівникам, отримання прибутку для наповнення резервних фондів і виплати дивідендів. Отже, прибуток одних основних результатів діяльності підприємства, який в майбутньому може забезпечити йому належну фінансову стійкість і платоспроможність.

3. Узагальнено, що механізм забезпечення фінансової стійкості слід визначити як систему форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дозволяє підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

4. Теоретичний аналіз показав, що якісна зміна механізму управління фінансовою стійкістю підприємства забезпечується сукупністю виробничих, адміністративних, інноваційних і інтеграційних чинників, які представляють собою систему зовнішнього та внутрішнього впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства з метою його перетворення в адекватний стан відносно життєвого циклу підприємства.

5. Обґрунтовано, що основною проблемою ефективного функціонування підприємств в Україні є недостатньо якісний підхід до оцінки стійкості фінансового стану (фінансової стійкості) підприємства, за допомогою якого можна виявити слабкі сторони підприємства та визначити шляхи вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства. Таким чином, оцінка фінансової стійкості підприємства є необхідною складовою для покращення фінансового здоров'я підприємства та передумовою розвитку підприємства.

6. Доведено, що фінансово стійким є підприємство, яке характеризується такими параметрами: високою платоспроможністю (здатністю відповідати за своїми зобов'язаннями); високою кредитоспроможністю (здатністю платити за кредитами, виплачувати відсотки по них і погашати їх точно в строк); високою рентабельністю (прибутковістю, що дозволяє фірмі нормально і стійко розвиватися, вирішуючи при цьому проблему взаємини акціонерів і менеджерів за рахунок підтримки на достатньому рівні дивідендів і курсу акцій підприємства); високою ліквідністю балансу (здатністю покривати свої пасиви активами відповідної і перевищує терміновості перетворення їх на гроші).

7. Встановлено, що сучасні умови господарювання вимагають від підприємців оперативного реагування на зміни у зовнішньому, і відповідно, внутрішньому середовищі, що безпосередньо впливає на забезпечення стійкого фінансового стану ведення бізнесу і викликано дією ряду чинників. В процесі дослідження сутності та механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємств звернуто увагу на діючі нормативно-правові документи, що регулюють це питання.

8. Визначено, що кожне підприємство розробляє свої планові та прогнозні показники, норми, нормативи, тарифи та ліміти, систему їх оцінки та регулювання фінансової діяльності. Ця інформація становить комерційну таємницю, а іноді й «ноу-хау». Відповідно до чинного законодавства України підприємство має право тримати таку інформацію в секреті. Перелік її визначає керівник підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства

Італійська компанія Ferplast (Ферпласт) - провідний виробник товарів для домашніх тварин, який існує на ринку вже давно. Понад п'ять десятиліть цей виробник є визнаною міжнародною компанією-лідером, яка займається розробкою та виробництвом різних товарів для чотирилапих, а також для інших домашніх тварин [54].

Історія компанії Ferplast має свою історію, її прагнення до високої якості та високої надійності продукції, яку вона виробляє. Щоб завоювати загальну довіру споживача, компанія постійно вдосконалює свою продукцію, покращує рецептуру, склад і якість використовуваної сировини, постійно розробляє та впроваджує інноваційні ідеї та технології.

Історія Ferplast (Ферпласт) починається з виготовлення клітин для пернатих і веде до нового покоління домашніх тварин. За всі роки успішного існування компанія Ferplast зберігає гармонійні стосунки зі споживачем, а саме з домашніми тваринами, враховуючи їх фізіологічні особливості та потреби.

Головне представництво виробника Ferplast (Ферпласт) знаходиться в провінційному місті Віченца в Італії, що відноситься до регіону Венеція і було засноване в 1966 році під керівництвом Карло Ваккарі, нинішнього голови правління [54].

Починаючи з 2000 року італійська компанія Ferplast (Ферпласт) відкрила власне виробничо-комерційне представництво в Україні. Сьогодні представництво в Україні є одним з найбільших виробників товарів для тварин в нашій країні.

Організаційно-правова характеристика підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика ТОВ «Ферпласт-Україна»

Ознака	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ФЕРПЛАСТ - УКРАЇНА
Скорочена назва	ТОВ «Ферпласт-Україна»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	22890431
Дата реєстрації	19.05.2000 р.
Розмір статутного капіталу	109039 тис.грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Недержавна власність
Види діяльності	Основний: 15.12 Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів Інші: 16.29 Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння 46.19 Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
Місцезнаходження юридичної особи	10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57

Аналіз показав, що компанія ТОВ «Ферпласт-Україна» була зареєстрована 19 травня 2000 року за юридичною адресою: 10004, Житомирська область, місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57. Статутний капітал становить 109039 тис. грн. На момент останнього оновлення даних 13.05.2022 р. статус організації - не перебуває у процесі припинення [54].

Метою діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» є отримання прибутку, наповнення внутрішнього ринку споживчими товарами, оволодіння сучасними промисловими технологіями, «ноу-хау», управлінським і торговим досвідом, зміцнення експортної бази України.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» є:

- розширення та реконструкція діючих підприємств з метою підвищення конкурентоспроможності продукції та подальшої реалізації її як на ринку України, так і за кордоном;

- виробництво товарів для домашніх тварин;
- консультації в області технології виробництва товарів для домашніх тварин;
- впровадження нових технологій, винаходів і «ноу-хау» в масове виробництво зоотоварів;
- оптова, роздрібна та зовнішня торгівля;
- залучення інвестицій в економіку України провідних компаній-виробників товарів для домашніх тварин тощо.

ТОВ «Ферпласт-Україна» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок в установах банку, штампи, печатки, інші реквізити передбачені законодавством. Товариство набуло статусу юридичної особи з моменту його державної реєстрації. ТОВ «Ферпласт-Україна» в установленому порядку може створювати дочірні підприємства, філії та представництва, вступати в договірні відносини з іншими юридичними та фізичними особами, як на території України, так і за її межами. Товариство не відповідає за зобов'язаннями учасників. Учасники Товариства несуть відповідальність в межах їх вкладів [54].

ТОВ «Ферпласт-Україна» самостійно визначає перспективи розвитку, планує і здійснює свою діяльність. Товариство має право:

- самостійно укладати угоди позики, купівлі-продажу машин, обладнання, споруд, будівель, товарів народного споживання, а також вступати в інші договірні відносини;
- утворювати філії, нові підрозділи, бути учасником інших підприємств, різних фондів, входити в об'єднання, асоціації, тощо;
- здійснювати спільну діяльність із зацікавленими підприємствами та організаціями, іноземними інвесторами, громадянами;
- здійснювати операції у формі бартерних угод як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках;
- надавати позики (в т. ч. безпроцентні) своїм працівникам за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства.

ТОВ «Ферпласт-Україна» реалізує свою продукцію, майно за цінами і тарифами, встановленими самостійно або на договірних засадах. Товариство самостійно встановлює форму та систему оплати праці, розмір зарплати, а також інші види доходів працівників. Виробничі і трудові відносини, соціальне страхування працівників та їх соціальне забезпечення регулюються законодавством України.

Майно ТОВ «Ферпласт-Україна» складають основні фонди та оборотні кошти, а також інші цінності, вартість яких відображається у самостійному балансі Товариства. ТОВ «Ферпласт-Україна» є власником [54]:

- майна, переданого йому учасниками товариства у власність як вклад до статутного (складеного) капіталу;
- продукції, виробленої товариством у результаті господарської діяльності;
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, що не заборонені законом.

ТОВ «Ферпласт-Україна» володіє, користується та розпоряджається належним йому майном і вчиняє стосовно нього будь-які дії, що не суперечать закону та меті діяльності Товариства. Товариство несе ризик випадкового знищення та пошкодження майна, що є його власністю.

ТОВ «Ферпласт-Україна» здійснює господарську діяльність відповідно до Статуту та чинного законодавства України. У відповідності із своєю метою та завданнями ТОВ «Ферпласт-Україна» має право у встановленому чинним законодавством України порядку [54]:

- самостійно розпоряджатися всім належним йому майном, зокрема: продавати, передавати безкоштовно, обмінювати, передавати в оренду (лізинг) та користування тощо, використовувати майно та відчужувати його іншим особам, якщо це не суперечить чинному законодавству України та цьому Статуту;
- відкривати в банках та фінансових установах рахунки у національній та іноземній валюті, розпоряджатися цими рахунками та коштами на них, розміщувати депозити;

- укладати будь-які угоди договори, контракти, не заборонені чинним законодавством України, зокрема, угоди купівлі-продажу, підряду, страхування, перевезень, зберігання, оренди (лізингу), доручення, комісії тощо;
- отримувати кредити в банківських та фінансових установах, передавати майно у заставу, виступати гарантом та поручителем за третіх осіб;
- надавати позики та фінансову допомогу юридичним та фізичним особам та отримувати позики та фінансову допомогу відповідно до чинного законодавства України;
- засновувати об'єднання та брати участь в об'єднаннях з іншими суб'єктами підприємницької діяльності;
- створювати на території України та за її межами свої філії, представництва, відділення, та інші відокремлені підрозділи з правом відкриття поточних та інших рахунків у національній та іноземній валюті;
- виступати засновником та учасником суб'єктів господарювання будь-якої форми власності як в Україні, так і за її межами, у тому числі, господарських товариств, єдиним засновником яких є Товариство;
- випускати (емітувати), набувати, обмінювати та відчужувати цінні папери;
- купувати та продавати іноземну валюту;
- здійснювати спільну діяльність у тому числі інвестиційну з юридичними та фізичними особами;
- виконувати інші дії, які не суперечать чинному законодавству України та цьому Статуту.

ТОВ «Ферпласт-Україна» реалізує продукцію, майно, надає послуги за цінами, що встановлюються самостійно або на договірній основі, а у випадках, передбачених законодавчими актами – за державними цінами і тарифами.

ТОВ «Ферпласт-Україна» самостійно визначає склад і обсяг відомостей, що становлять його комерційну таємницю та конфіденційну інформацію, за винятком тих, що відповідно до чинного законодавства не можуть становити комерційної таємниці (бути конфіденційною інформацією), та встановлює

порядок їх захисту.

Основною перевагою ТОВ «Ферпласт-Україна» є використання найсучасніших технологій на всіх етапах виробничого процесу та використання екологічно чистих матеріалів. Особлива увага приділяється комфорту і функціональності кожної моделі. Важливою частиною успіху ТОВ «Ферпласт-Україна» є також його естетика.

Для відображення структурних взаємозв'язків основних рівнів і підрозділів ТОВ «Ферпласт-Україна» та їх підпорядкованості на практиці використовуються певні схеми організаційної структури управління. Такі системи є лише каркасом системи управління, оскільки не розкривають склад і зміст функцій, прав і обов'язків підрозділів і посадових осіб.

Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» як складна виробнича система має виробничо-технічну та організаційну диференціацію, що виражається в поділі на виробничу та сервісну зони, а також адміністративний апарат зі специфічною функціональною структурою.

ТОВ «Ферпласт-Україна» поділяється на центри відповідальності за вертикальними зв'язками, тобто керівництво діяльністю підрозділів здійснюється одним центром – адміністративним апаратом.

Організаційна структура управління ТОВ «Ферпласт-Україна» представлена на рис. 2.1.

Органами управління ТОВ «Ферпласт-Україна» є:

- Загальні збори Учасників;
- Директор Товариства.

Вищим органом ТОВ «Ферпласт-Україна» є Загальні збори Учасників. Вони складаються з Учасників або призначених ними представників. Представники Учасників можуть бути постійними або призначеними на певний строк. Учасник вправі в будь-який час замінити свого представника, сповістивши про це інших Учасників. Учасник Товариства вправі передати свої повноваження на Загальних зборах Учасників іншому Учаснику або представникові іншого Учасника Товариства.

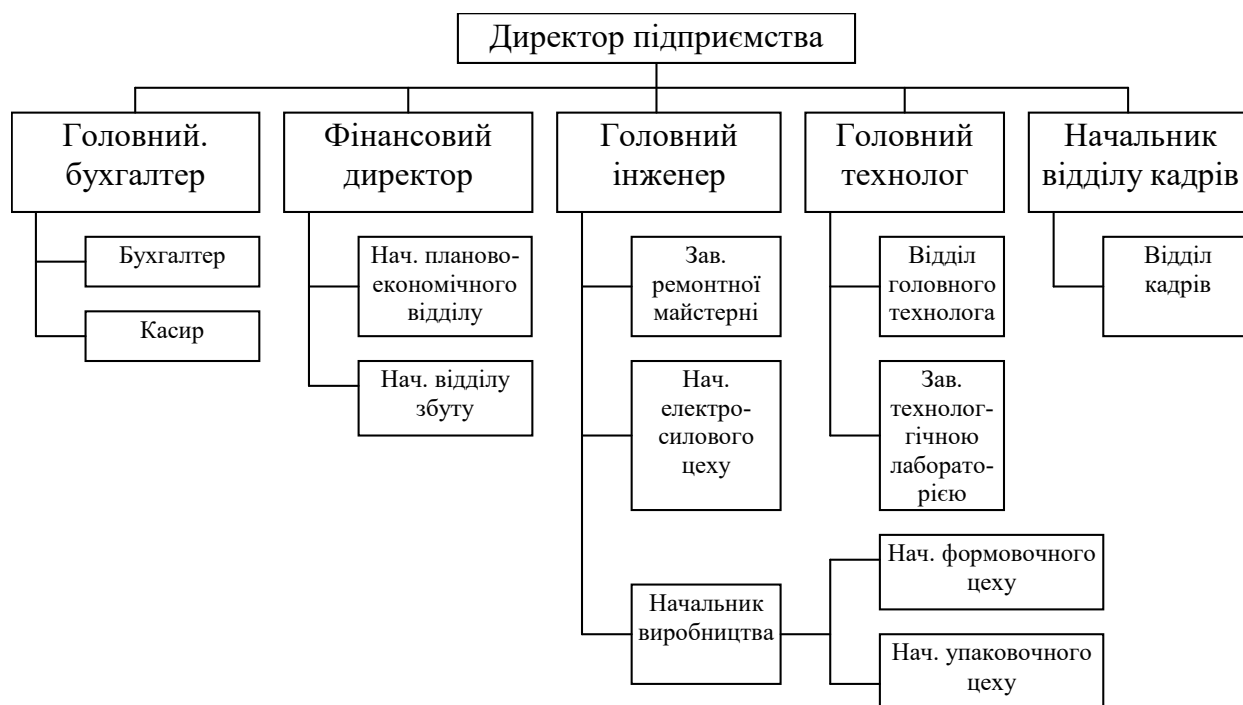

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Ферпласт-Україна»

Учасники ТОВ «Ферпласт-Україна» мають кількість голосів, пропорційну розміру їх часток у статутному капіталі. Загальні збори Учасників Товариства мають право приймати рішення з усіх питань діяльності Товариства, у тому числі і з тих, що передані Загальними Зборами до компетенції Виконавчого органу.

В разі необхідності Загальні збори Учасників можуть проводитись за межами території України лише за одностайною письмовою згодою всіх Учасників Товариства.

Виконавчий орган ТОВ «Ферпласт-Україна» здійснює управління поточною діяльністю Товариства. Виконавчий орган є одноосібним в особі Директора.

Директор обирається Загальними зборами Учасників. При обранні, з Директором може укладатися контракт, яким передбачаються права, термін обрання, обов'язки і відповідальність перед Товариством, умови матеріального забезпечення і звільнення з посади. Директор несе персональну відповідальність за відповідність виробничо-господарської діяльності, фінансово-бухгалтерської документації вимогам законодавства України, положенням Статуту і рішенням Загальних зборів Учасників.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

За умов трансформації економіки України в період загострення політично-економічних диспропорцій значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання, оцінки їх ліквідності та платоспроможності, а також пошук шляхів підвищення і зміцнення економічної безпеки підприємства. Особливого значення набуває оцінка потенційних можливостей підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», яка забезпечується в результаті діагностики його фінансово-економічного стану. Це, в свою чергу, дозволяє визначити стратегічні напрями розвитку підприємства з метою зміцнення конкурентних переваг та зміцнення його економічної безпеки і, як наслідок, підвищення його прибутковості. Відтак, цим і обумовлена необхідність аналізувати фінансово-економічний стан суб'єктів господарювання, оскільки використання аналітичного інструментарію його діагностики постає базою інформаційноаналітичного забезпечення не тільки його стабільного розвитку, а і зміцнення економічної безпеки ТОВ «Ферпласт-Україна».

Діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Ферпласт-Україна» – це процес аналізу фінансового стану об'єкта, за допомогою якого встановлюються проблеми його функціонування та причини їх виникнення для забезпечення нормальної господарської діяльності підприємства [72, с.335].

Враховуючи різноманітні методичні обґрунтування, метою діагностики фінансово-економічного стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» повинна бути оцінка динаміки розвитку підприємства та пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

В першу чергу потрібно здійснити розрахунок основних економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» згідно даних табл. 2.2.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	205759	293551	272722	66963	32,54
Валовий прибуток, тис. грн.	63393	55233	51605	-11788	-18,60
Чистий прибуток, тис. грн.	30851	3647	1810	-29041	-94,13
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	138612,5	232905,5	339067,5	200455,0	144,62
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	46420,5	102864,5	161017,0	114596,5	246,87
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	92192,0	130041,0	178050,5	85858,5	93,13
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	347	342	321	-26	-7,49
Фондовіддача, грн.	4,43	2,85	1,69	-2,74	-61,79
Фондомісткість, грн.	0,05	0,05	0,04	-0,01	-27,23
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	133,78	300,77	501,61	367,83	274,96
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	592,97	858,34	849,60	256,64	43,28
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,23	2,26	1,53	-0,70	-31,37

Аналіз показав, що ТОВ «Ферпласт-Україна» до початку 2022 р. нарощувало обсяги господарської діяльності, які досягли у 2021 р. значення 293551 тис.грн. Однак, з початком повномасштабного вторгнення росії до України відбулося скорочення обсягів отриманого підприємством чистого доходу до рівня 272722 тис.грн. Валовий прибуток, також, мав тенденцію до скорочення на 11788 тис.грн., або на 18,60 %, що у 2022 р. становило 51605 тис.грн. Чистий прибуток підприємства мав найвище позитивне значення у 2020 р., а саме 30851 тис.грн. У 2022 р. відбулося скорочення чистого фінансового результату на 29041 тис.грн., або на 94,13 %, що становило лише 1810 тис.грн.

Незважаючи на складну військову ситуацію в країні у 2022 р. підприємство нарощувало власний майновий потенціал. Середньорічна вартість активів підприємства у 2022 р. становила 339067,5 тис.грн., що на 200455 тис.грн., або на 144,62 % більше, ніж у 2020 р. Отже відбулося зростання вартості необоротних активів на 114596,5 тис.грн., або у 2,46 разів, та

оборотних активів – на 85858,5 тис.грн., або на 93,13 %.

Враховуючи складну ситуацію у сфері формування та розвитку трудового потенціалу в країні, доводиться констатувати, що протягом аналізованого періоду спостерігалось скорочення середньооблікової чисельності працівників підприємства. У 2022 р. значення цього індикатора становило 321 особа, що на 26 осіб, або на 7,49 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, вагомим показником оцінки ефективності використання трудового потенціалу слід вважати показник продуктивності праці. У 2022 р. значення цього показника становило 849,60 тис.грн., що на 256,64 тис.грн., або на 43,28 % більше, ніж у 2020 р. Отже, на підприємстві зафіксовано зростання вартості чистого доходу, що було сформовано середньообліковим працівником.

Одним з визначальних індикаторів оцінки ефективності використання активів підприємства є показники фондівддачі та фондомісткості. Отже, у 2022 р. фондівддача становила 1,69 грн., що на 2,74 грн., або на 61,79 % менше, ніж у 2020 р. Таким чином, доводиться констатувати, що підприємство скоротило ефективність використання необоротних активів у аналізованому періоді. Динаміка значення коефіцієнта фондомісткості, також, підтверджують цю негативну тенденцію.

Одним з найважливіших факторів будь-якого виробництва є структура майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», а ефективність його використання безпосередньо впливає на кінцевий результат господарської діяльності підприємства. Майно підприємства є одним із найважливіших об'єктів економічного аналізу. Оцінка майнового стану підприємства за концептуальним підґрунтям та інструментальним наповненням є складовою системи фінансового аналізу. Ринкова відокремленість підприємств спрямовує управління ними на збереження їх майна, а управління майном є визначальним.

Майновий стан підприємства характеризується використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (пасивів) [72, с.446]. Джерелом інформації для оцінки майнового стану є баланс (звіт про фінансовий стан) підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна».

Характеристика майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Характеристика майна підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна»

та джерел його формування за балансом

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи:	50130	32,15	155599	50,21	166435	45,20	116305	232,01	13,05
в т.ч. основні засоби	30698	19,69	30152	9,73	25185	6,84	-5513	-17,96	-12,85
2. Оборотні активи	105785	67,85	154297	49,79	201804	54,80	96019	90,77	-13,05
в т.ч. запаси	41968	26,92	73287	23,65	53682	14,58	11714	27,91	-12,34
дебіторська заборгованість	50724	32,53	72660	23,45	141127	38,32	90403	178,23	5,79
грошові кошти	12801	8,21	7698	2,48	6497	1,76	-6304	-49,25	-6,45
Пасиви									
1. Власний капітал	132428	84,94	217694	70,25	212448	57,69	80020	60,43	-27,24
в т.ч. зареєстрований капітал	20818	13,35	101827	32,86	109039	29,61	88221	423,77	16,26
нерозподілений прибуток	81627	52,35	85340	27,54	72119	19,58	-9508	-11,65	-32,77
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	2015	1,29	1559	0,50	5	0,00	-2010	-99,75	-1,29
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	21472	13,77	90643	29,25	155786	42,31	134314	625,53	28,53
Баланс	155915	100,00	309896	100,00	368239	100,00	212324	136,18	x

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок про нарощування майна підприємством ТОВ «Ферпласт-Україна». В цілому, вартість майна зросла за аналізований період на 212324 тис.грн., або на 136,18 %, що склало 368239 тис.грн. В структурі майна найбільшу питому вагу, а саме 54,8 % займали оборотні активи. Водночас, підприємство відрізняється низькою часткою основних засобів в структурі майна, лише 6,84 % у 2022 р. Слід відзначити, що підприємство має високий рівень дебіторської заборгованості, яка постійно зростає. Отже, у 2022 р. значення дебіторської

заборгованості в цілому становило 141127 тис.грн., що на 90403 тис.грн., або на 178,23 % більше, ніж у 2020 р. Таке негативне зрушення відображає проблеми у платіжній дисципліні з контрагентами підприємства. Найбільш ліквідні засоби, а саме грошові кошти займають незначну частку у формуванні майна підприємства, а саме 1,76 %.

Аналіз пасивів підприємства засвідчив, що власний капітал є основою джерел формування майна ТОВ «Ферпласт-Україна». У 2020 р. власний капітал підприємства становив 132428 тис.грн., а у 2022 р. відбулось його збільшення на 80020 тис.грн., або на 60,43 %, що становило 212448 тис.грн. Підприємство має вагому величину нерозподіленого прибутку – 72119 тис.грн., що становило 19,58 % у структурі пасивів. Довгострокові зобов'язання і забезпечення ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2022 р. становили практично нульове значення. Водночас, величина поточних зобов'язань і забезпечень була досить вагомою, а саме 155786 тис.грн. (або, 42,31 % частки), що на 134314 тис.грн., або у 6,25 разів більше, ніж у 2020 р.

Аналіз фінансових результатів підприємства в сучасних умовах розвитку економіки України може надати додаткові підтвердження прогресу чи регресу економіки, а також визначити тренди розвитку та зростання підприємств на рівні економіки країни та за регіонами. Збільшення фінансових результатів діяльності підприємства має привести до збільшення податкових надходжень до бюджету країни, що формує зацікавленість держави у підвищенні фінансових результатів підприємств країни [36, с.116]. Позитивний фінансовий результат є не тільки джерелом надходжень до бюджету, але і відповідним ресурсом збільшення потужностей підприємства, їх зростання та нарощування економічного потенціалу ТОВ «Ферпласт-Україна».

Для аналізу фінансових результатів діяльності підприємств існують багато методик, які, здебільшого, спрямовані на оцінку прибутковості окремого підприємства. Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства проаналізовано у табл. 2.4.

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	205759	293551	272722	66963	32,54
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	142366	238318	221117	78751	55,32
Валовий прибуток	63393	55233	51605	-11788	-18,60
Інші операційні доходи	19970	11638	29570	9600	48,07
Адміністративні витрати	32400	43615	39697	7297	22,52
Витрати на збут	2096	3216	1963	-133	-6,35
Інші операційні витрати	10983	15353	36812	25829	235,17
Фінансовий результат від операційної діяльності	37884	4687	2703	-35181	-92,87
Інші витрати	50	202	311	261	522,00
Фінансовий результат до оподаткування	38028	4924	2704	-35324	-92,89
Чистий фінансовий результат	30851	3647	1810	-29041	-94,13

Аналіз показав, що у 2022 р. відбулося зростання чистого доходу від реалізації продукції підприємства на 66963 тис.грн., або на 32,54 %, що становило 272722 тис.грн. Водночас, собівартість реалізованої продукції зросла на 78751 тис.грн., або на 55,32 %, що становило 221117 тис.грн. Валовий прибуток підприємства був достатньо вагомим на рівні 51605 тис.грн.

У 2022 р. підприємство понесло достатньо великі інші операційні витрати, які були пов'язані з необхідністю трансформації діяльності в умовах військового стану. Враховуючи таку тенденцію, можна стверджувати що це вплинуло на значне скорочення фінансового результату від операційної діяльності. Якщо у 2020 р. операційний прибуток становив 37884 тис.грн., то у 2022 р. відбулося його значне скорочення на 35181 тис.грн., або на 92,87 % до рівня 2703 тис.грн.

Фінансовий результат підприємства до оподаткування мав значення 2704 тис.грн., що на 35324 тис.грн., або на 92,89 % менше, ніж у 2020 р. Аналогічно, виявлено негативну тенденцію до скорочення чистого фінансового результату підприємства на 29041 тис.грн., або на 94,13 % до рівня 1810 тис.грн.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Коефіцієнт загальної ліквідності	4,93	1,70	1,30	-3,63	-73,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,60	0,08	0,04	-0,55	-93,00
Чистий оборотний капітал, тис.грн.	84313	63654	46018	-38295	-45,42
Коефіцієнт автономії	0,85	0,70	0,58	-0,27	-32,07
Коефіцієнт фінансової залежності	1,18	1,42	1,73	0,56	47,22
Коефіцієнт фінансової стійкості	5,64	2,36	1,36	-4,27	-75,81
Коефіцієнт оборотності активів	1,48	1,26	0,80	-0,68	-45,82
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,77	1,68	1,27	-0,51	-28,53
Рентабельність господарської діяльності, %	20,24	1,64	0,90	-19,34	х
Рентабельність власного капіталу, %	0,27	0,02	0,01	-0,26	х
Рентабельність продукції, %	16,3	2,9	3,8	-12,55	х

Таким чином, аналіз показав, що підприємство мало негативне скорочення значення окремих показників фінансового стану майже до критичного. Так, коефіцієнт загальної ліквідності при нормативному значенні більше 1 у 2022 р. скоротився на 3,63 пункти до рівня 1,30. Коефіцієнт абсолютної ліквідності мав неприйнятне значення на рівні 0,04, що відображає критичний рівень платоспроможності грошовими засобами. Чистий оборотний капітал мав достатньо високе значення на рівні 46018 тис.грн., однак відбулося його зменшення на 38295 тис.грн., або на 45,42 %. Коефіцієнт фінансової стійкості у аналізованому періоді мав позитивне високе значення. Також, встановлено, що підприємство здійснювало свою діяльність ефективно, що засвідчується позитивними значеннями показників рентабельності господарської діяльності, власного капіталу та продукції. Однак, у 2022 р. значення головних показників рентабельності мали тенденцію до вагомого скорочення.

2.3. Оцінка сучасного стану забезпечення стійкого фінансового стану підприємства

Стійкість фінансового стану (фінансова стійкість) є ключовою характеристикою фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна». Особливістю функціонування підприємства в умовах ринкової економіки є динамічність, мінливість оточуючого середовища. Тією чи іншою мірою постійно змінюється кон'юнктура ринку, природно-кліматичні, погодні і екологічні умови ведення бізнесу, політична ситуація в країні та у світі, ресурсна забезпеченість бізнесу й вартість засобів виробництва, законодавчі, зокрема податкові, умови діяльності, соціально-психологічні чинники життя суспільства, уподобання споживачів тощо [39, с.225]. Під впливом зовнішніх змін, а іноді й відокремлено від них, змінюються внутрішні умови господарювання ТОВ «Ферпласт-Україна»: склад і кваліфікація працівників, правова форма організації бізнесу, організаційна структура і структура управління, асортимент вироблюваної продукції, її якість тощо.

Така мінливість зовнішніх і внутрішніх умов господарювання змушує менеджмент ТОВ «Ферпласт-Україна» вишукувати нові, більш ефективні види бізнесу, запроваджувати прогресивні технології управління. В кінцевому рахунку така ситуація сприяє зміцненню підприємства, підвищує його конкурентні позиції на ринку і здатність генерувати прибуток, поліпшує умови праці робітників, добробут власників тощо. Натомість інші господарюючі суб'єкти, які неспроможні вчасно пристосуватися до змін і адекватно відреагувати на них, втрачають власний потенціал, конкурентні переваги, стають збитковими і банкрутують. У ринкових умовах виживає і розвивається лише сильний і виважений господарник. Така здатність до виживання і розвитку і є фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна».

Основна мета діагностики фінансової стійкості ТОВ «Ферпласт-Україна» полягає в оцінюванні стабільності функціонування підприємства у поточному періоді та на перспективу [11, с.89].

Основними задачами діагностики стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» є:

- своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності й поліпшення структури капіталу;
- оцінювання фінансових ризиків діяльності;
- вишукування резервів покращення фінансового стану підприємства та його платоспроможності;
- оцінювання ймовірних фінансових результатів діяльності підприємства виходячи з реальних умов господарювання та наявних власних і позикових засобів;
- розробка заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та зміцнення фінансового стану підприємства.

Забезпечення стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» відображається системою показників, які характеризують наявність, розміщення та використання ресурсів компанії, її реальні й проектні фінансові спроможності. Насамперед, діагностику стійкості фінансового стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» будемо здійснювати з використанням коефіцієнтного підходу виходячи з даних табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка показників стійкості фінансового стану підприємства
ТОВ «Ферпласт-Україна» з використанням коефіцієнтного підходу

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу)	0,85	0,70	0,58	-0,27
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,15	0,30	0,42	0,27
Коефіцієнт фінансової залежності	1,18	1,42	1,73	0,56
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,14	0,29	0,42	0,29
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом)	5,64	2,36	1,36	-4,27
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику)	0,18	0,42	0,73	0,56

Продовження таблиці 2.6

Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом	2,01	0,87	0,86	-1,15
Коефіцієнт маневреності оборотних активів	0,80	0,41	0,23	-0,57
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,64	0,29	0,22	-0,42
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу	3,59	0,69	0,30	-3,29

Аналіз показав, що підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» характеризується достатньо стійким фінансовим станом за основними індикаторами фінансової стійкості. Зокрема, коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу) в 2022 р. мав значення 0,58 при нормативному значенні не нижче 0,5, водночас спостерігалось скорочення значення цього індикатора на 0,27 пунктів. Сприятливим є значення показника коефіцієнта фінансової залежності. При нормативному значенні не більше 2,0 в 2020 р. значення цього показника становило 1,18, а в 2020 р. спостерігалось його збільшення на 0,56 пункти, що склало 1,73. Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості засвідчує, що в структурі джерел формування майна у 2022 р. 42 % було сформовано за рахунок поточних зобов'язань підприємства.

Визначено, що коефіцієнт фінансової стабільності в 2020 р. сягав рівня 5,64 пункти, а в 2022 р. – лише 1,36, при нормативному значенні більше за 1. Розрахунки засвідчують, що коефіцієнт фінансової стабільності зменшився за аналізований період на 4,27 пункти. Це означає, що підприємство втрачає фінансову міцність. Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику) у 2022 р. мав значення, нижче за критичне, а саме 0,73, що менше, ніж у 2020 р. на 0,56 пунктів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчить про ступінь мобільності (гнучкості) використання власних коштів підприємства. В 2022 р. значення цього індикатора зафіксовано на рівні нижче критичного (0,5), що свідчить про недостатність гнучкості в використанні власних коштів.

В контексті проблематики дослідження здійснимо використання агрегатного підходу щододо встановлення характеру стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна». З цією метою розрахуємо три агрегати

поточної стійкості фінансового стану підприємства [5, с.276]:

- надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних активів;
- надлишок (+) або нестача (–) власних оборотних активів і довгострокових джерел формування запасів;
- надлишок (+) або нестача (–) загальної величини основних джерел формування запасів.

Таким чином, «наявність оборотних коштів (ВОК) відображається як різниця між власним капіталом (ВК) і довгостроковими активами ТОВ «Ферпласт-Україна» (НА). Наявність власних і довгострокових залучених коштів (ВД) у свою чергу визначається збільшенням попереднього показника на суму довгострокових зобов'язань ТОВ «Ферпласт-Україна» (ДЗ). Нарешті, наявність загальних коштів (ЗК) визначається збільшенням попереднього числа на суму короткострокових банківських позик (КК)» [1, с.98].

Застосовуючи ці індикатори (фінансові показники) доцільно розрахувати трикомпонентний тип стійкості фінансового стану підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» за формулою [21, с.380]:

$$S(\Phi) = \begin{cases} 1, & \text{якщо } \Phi > 0 \\ 0, & \text{якщо } \Phi < 0 \end{cases} \quad (2.1)$$

Результати проведених розрахунків стійкості фінансового стану за агрегованим трикомпонентним підходом за даними компанії ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Результати розрахунків індикаторів стійкості фінансового стану за агрегатним трикомпонентним підходом ТОВ «Ферпласт-Україна», тис.грн.

Показник	Роки		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Власний капітал підприємства (ВК)	132428	217694	212448
Необоротні активи підприємства (НА)	50130	155599	166435
Довгострокові зобов'язання (ДЗ)	1015	1559	5
Короткострокові кредити банків (КК)	0	0	0
Наявність власних оборотних коштів (ВОК)	82298	62095	46013
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (ВД)	83313	63654	46018
Наявність загальних коштів підприємства (ЗК)	83313	63654	46018

Трансформуємо кількісні значення встановлених в процесі діагностики індикаторів стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» у бальну систему оцінки:

1. Наявність власних оборотних коштів (ВОК):

- 2020р. = 82298 = 1;
- 2021р. = 62095 = 1;
- 2022р. = 46013 = 1.

2. Наявність власних та довгострокових позикових коштів (ВД):

- 2020р. = 83313 = 1;
- 2021р. = 63654 = 1;
- 2022р. = 46018 = 1.

3. Наявність загальних коштів підприємства (ЗК):

- 2020р. = 83313 = 1;
- 2021р. = 63654 = 1;
- 2022р. = 46018 = 1.

Отже, враховуючи результати проведеної діагностики можна встановити тип стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2020-2022 роках (рис. 2.2).

Тип стійкості фінансового стану			
Абсолютна фінансова стійкість (1, 1, 1)	Нормальна фінансова стійкість (0, 1, 1)	Нестійкий фінансовий стан (0, 0, 1)	Кризовий фінансовий стан (0, 0, 0)
$ВОК - З \geq 0$	$ВОК - З < 0$	$ВОК - З < 0$	$ВОК - З < 0$
$ВОК + ДЗ - З \geq 0$	$ВОК + ДЗ - З \geq 0$	$ВОК + ДЗ - З < 0$	$ВОК + ДЗ - З < 0$
$ВОК + ДЗ +$ $+ КК - З \geq 0$	$ВОК + ДЗ +$ $+ КК - З \geq 0$	$ВОК + ДЗ +$ $+ КК - З \geq 0$	$ВОК + ДЗ +$ $+ КК - З < 0$
(1, 1, 1) – 2020 р. (1, 1, 1) – 2021 р. (1, 1, 1) – 2022 р.	-	-	-

Рис. 2.2. Визначення типу стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2020-2022 роках за агрегатним підходом

Таким чином, за даними рис. 2.2 можна стверджувати, що у аналізованому періоді підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» можна віднести до типу

фінансового стану з абсолютною фінансовою стійкістю. Одержані значення розрахункових індикаторів засвідчували про те, що стійкість фінансового стану підприємства не була порушена, тому-що провідним джерелом фінансування поточної діяльності компанії був власний капітал, тобто у підприємства існувала невисока залежність від зовнішніх джерел фінансування.

В процесі дослідження доцільно здійснити діагностику стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» з використанням інтегрального підходу. З цією метою потрібно розрахувати ключові показники-індикатори, які додаються у загальну формулу розрахунку інтегрального показника [24, с.265].

Результати розрахунків індикаторів стійкості фінансового стану за інтегральним підходом підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Результати розрахунків індикаторів стійкості фінансового стану за інтегральним підходом ТОВ «Ферпласт-Україна», тис.грн.

Показник	Роки		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Коефіцієнт покриття матеріальних запасів власними оборотними коштами ($З_{в.о.к}$)	1,96	0,85	0,86
Коефіцієнт маневреності власних коштів ($K_{ман}$)	0,62	0,29	0,22
Індекс постійного активу ($K_{п.а}$)	0,23	0,14	0,12
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів ($K_{д.п}$)	0,02	0,01	0,00
Коефіцієнт реальної вартості майна ($K_{р.в}$)	0,64	0,67	0,61
Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів $K_{з.с}$	0,16	0,42	0,73

Узагальнюючий показник зміни стійкості фінансового стану (Φ_c) ТОВ «Ферпласт-Україна» матиме такі значення:

- 2021 рік:

$$\Phi_c = \frac{5,071}{10,031} - 1 = -0,494$$

- 2022 рік:

$$\Phi_c = \frac{3,949}{5,071} - 1 = -0,221$$

Можна стверджувати, що оскільки інтегрований показник стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна» за 2021-2022 рр. мав значення менше нуля, то фінансова стійкість компанії у цей період була порушена. Отже, доводиться констатувати, що значення показників фінансової стійкості за даною методикою є достатньо низькими для сталого розвитку ТОВ «Ферпласт-Україна».

На підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» розроблена комплексна система управління стійкістю фінансового стану (фінансовою стійкістю). Управління фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» є системою принципів та методів розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням постійного зростання прибутку, збереженням платоспроможності і кредитоспроможності, підтриманням фінансової рівноваги.

До основних цілей управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна» можна віднести ті, що наведені на рис. 2.3.

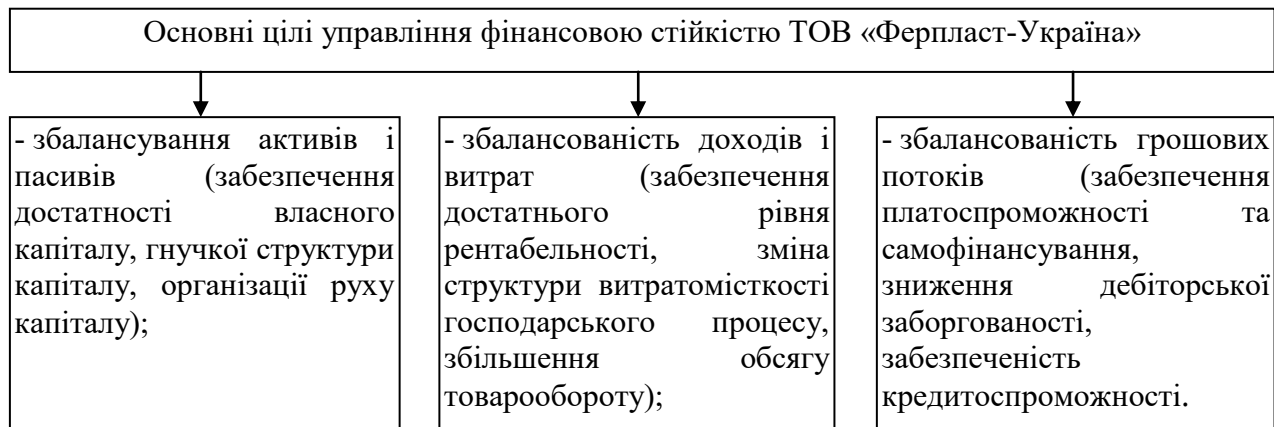

Рис. 2.3. Основні цілі управління фінансовою стійкістю
ТОВ «Ферпласт-Україна»

Доцільно відзначити, що у системі управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна» важливу роль відіграє визначення головної мети, адже саме вона визначає концепцію розвитку підприємства, основні напрями його ділової активності та служить орієнтиром у середовищі ринкових перетворень.

Головною метою управління фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» є забезпечення фінансової безпеки та стабільності функціонування і розвитку підприємства у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику. Відповідно, забезпечення високого рівня фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» в процесі його розвитку та функціонування забезпечується формуванням оптимальної та гнучкої структури капіталу, забезпеченням постійної платоспроможності та ліквідності, збалансуванням грошових потоків, забезпеченням кредитоспроможності, забезпеченням оптимальної структури активів та постійним стабільним перевищення доходів над витратами [41, с.28].

Перспективним напрямом в управлінні фінансово-економічною діяльністю ТОВ «Ферпласт-Україна» є розробка процесу управління фінансовою стійкістю, який би забезпечував прийняття оперативних та стратегічних управлінських фінансових рішень. Його сутність можна визначити як систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, які на основі діагностики фактичного стану фінансової стійкості, визначення чинників, що дестабілізують стійкість розвитку та оцінки індикаторів фінансово стійкого розвитку, дозволяють привести у відповідність цілі та завдання діяльності підприємства до умов внутрішнього і зовнішнього середовища, забезпечити збалансованість між необхідним обсягом фінансових потреб і фактичним фінансово-ресурсним потенціалом на певній стадії та фазі життєвого циклу підприємства.

Послідовність етапів процесу управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна» наведено на рис. 2.4.

Головною проблемою ефективного управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна», на нашу думку, є оптимальне розміщення капіталу підприємства. Від того, які асигнування вкладені в основні та обігові кошти, скільки їх перебуває у сфері виробництва і в сфері обігу, в грошовій та матеріальній формі, значною мірою залежать результати виробничо-фінансової діяльності й, відповідно, вся фінансова стійкість підприємства.

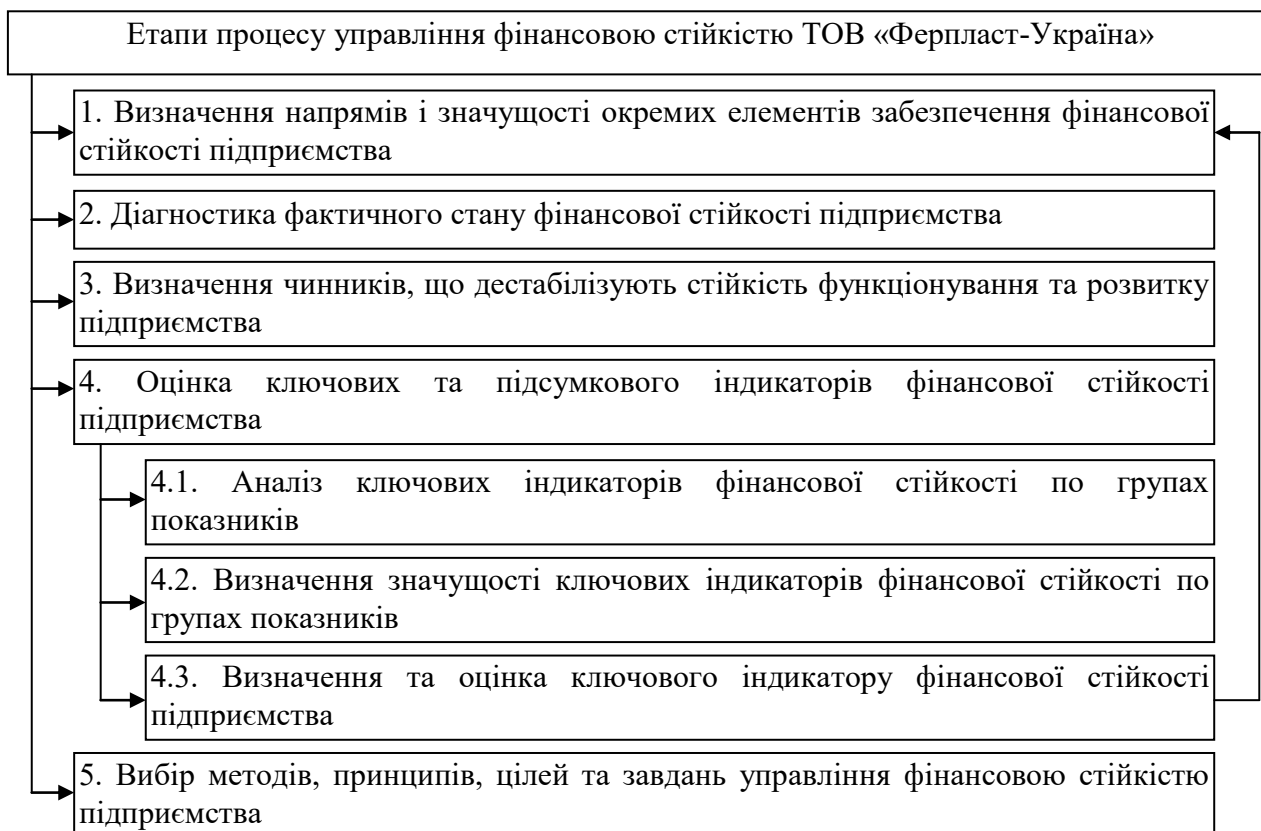

Рис. 2.4. Послідовність етапів процесу управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна»

Основою фінансової стійкості є виважена, раціональна організація й ефективне використання оборотних коштів. Політика фінансування оборотних активів ТОВ «Ферпласт-Україна» являє собою частину загальної політики управління його оборотними активами, що полягає в оптимізації обсягу та складу фінансових джерел їх формування з позицій забезпечення ефективного використання власного капіталу та достатнього рівня фінансової стійкості.

Таким чином, фінансова стійкість є найважливішою характеристикою фінансово-економічної діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна». Питання забезпечення фінансової стійкості є актуальним та важливим, так як проведення аналізу на підприємстві дозволить менеджерам приймати ефективні управлінські рішення з вибору стратегії забезпечення фінансового розвитку підприємства і призведе до стабілізації економічного стану та покращення стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна».

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що компанія ТОВ «Ферпласт-Україна» була зареєстрована 19 травня 2000 року за юридичною адресою: 10004, Житомирська область, місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57. Статутний капітал становить 109039 тис. грн. На момент останнього оновлення даних 13.05.2022 р. статус організації - не перебуває у процесі припинення.

2. Встановлено, що метою діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» є отримання прибутку, наповнення внутрішнього ринку споживчими товарами, оволодіння сучасними промисловими технологіями, «ноу-хау», управлінським і торговим досвідом, зміцнення експортної бази України. Основною перевагою ТОВ «Ферпласт-Україна» є використання найсучасніших технологій на всіх етапах виробничого процесу та використання екологічно чистих матеріалів.

3. Аналіз показав, що ТОВ «Ферпласт-Україна» до початку 2022 р. нарощувало обсяги господарської діяльності, які досягли у 2021 р. значення 293551 тис.грн. Однак, з початком повномасштабного вторгнення росії до України відбулося скорочення обсягів отриманого підприємством чистого доходу до рівня 272722 тис.грн. У 2022 р. відбулося скорочення чистого фінансового результату на 29041 тис.грн., або на 94,13 %, що становило лише 1810 тис.грн.

4. Аналіз показав, що підприємство мало негативне скорочення значення окремих показників фінансового стану майже до критичного. Так, коефіцієнт загальної ліквідності при нормативному значення більше 1 у 2022 р. скоротився на 3,63 пункти до рівня 1,30. Коефіцієнт абсолютної ліквідності мав неприйнятне значення на рівні 0,04, що відображає критичний рівень платоспроможності грошовими засобами. Чистий оборотний капітал мав достатньо високе значення на рівні 46018 тис.грн., однак відбулося його зменшення на 38295 тис.грн., або на 45,42 %.

5. Обґрунтовано, що підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» характеризується достатньо стійким фінансовим станом за основними індикаторами фінансової стійкості. Сприятливим є значення показника коефіцієнта фінансової залежності. При нормативному значенні не більше 2,0 в 2020 р. значення цього показника становило 1,18, а в 2020 р. спостерігалось його збільшення на 0,56 пункти, що склало 1,73. Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості засвідчує, що в структурі джерел формування майна у 2022 р. 42 % було сформовано за рахунок поточних зобов'язань підприємства.

6. Узагальнено, що у аналізованому періоді підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» можна віднести до типу фінансового стану з абсолютною фінансовою стійкістю. Одержані значення розрахункових індикаторів засвідчували про те, що стійкість фінансового стану підприємства не була порушена, тому-що провідним джерелом фінансування поточної діяльності компанії був власний капітал, тобто у підприємства існувала невисока залежність від зовнішніх джерел фінансування.

7. Доведено, що на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» розроблена комплексна система управління стійкістю фінансового стану (фінансовою стійкістю). Управління фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» є системою принципів та методів розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням постійного зростання прибутку, збереженням платоспроможності і кредитоспроможності, підтриманням фінансової рівноваги.

8. Встановлено, що головною проблемою ефективного управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна», на нашу думку, є оптимальне розміщення капіталу підприємства. Від того, які асигнування вкладені в основні та обігові кошти, скільки їх перебуває у сфері виробництва і в сфері обігу, в грошовій та матеріальній формі, значною мірою залежать результати виробничо-фінансової діяльності й, відповідно, вся фінансова стійкість підприємства.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ФЕРПЛАСТ-УКРАЇНА»

3.1. Формування стратегії забезпечення стійкого фінансового стану підприємства

Сьогодні підприємства України перебувають в умовах нестабільності та невизначеності, тому важливим чинником їхнього розвитку є ефективне використання фінансових ресурсів, що пов'язане із застосуванням нових методів управління. Зросла роль фінансової стратегії для забезпечення пріоритетних напрямів розвитку підприємства.

Стратегія розвитку підприємства вимагає значних довгострокових вкладень, що за відсутності стійкості фінансового стану підприємства неможливо. У сучасних кризових умовах від фінансової стійкості залежить рівень платоспроможності підприємства [30].

Формування стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» спрямоване на вдосконалення довгострокового управління капіталом. Слід зазначити, що для розроблення фінансової стратегії підприємства використовуються спеціальні методи. Тому формування фінансової стратегії на основі матричного підходу є важливим складником успішного функціонування підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, платоспроможності та стійкості фінансового стану.

Стійкість фінансового стану (фінансова стійкість) – комплексне поняття, яке характеризує стабільний фінансовий стан на підприємстві, за якого відбувається ефективний розподіл, формування та використання фінансових ресурсів, що забезпечує дохідність, платоспроможність та розвиток діяльності на довгостроковий період [46, с.387].

Розвиток підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» повинен відбуватися за

рахунок стабілізації фінансового стану суб'єкта господарювання, забезпечуючи його стійкий та стабільний розвиток, адже саме фінансово стійке підприємство в змозі забезпечити безперебійність виробничої діяльності, інвестиційну привабливість та здатність фінансувати подальший інноваційно-технологічний розвиток, а головне – отримувати стабільний прибуток [46, с.388].

Стратегічний аналіз діяльності сприятиме досягненню короткострокових та довгострокових цілей, що, своєю чергою, дасть змогу сформувати ефективну фінансову стратегію ТОВ «Ферпласт-Україна».

Розроблення фінансової стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства необхідно пов'язувати з формуванням стратегічних фінансових цілей, ураховуючи загрози втрати фінансової стійкості підприємства.

Формування стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» має на меті вдосконалення управління капіталом на довгострокову перспективу. Необхідно зазначити, що для розроблення фінансової стратегії підприємства використовуються спеціальні методики, тому формування фінансової стратегії на основі матричного підходу є важливим складником успішного функціонування підприємства для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, платоспроможності та фінансової стійкості [35, с.87].

Розглянемо матрицю фінансових стратегій Ж. Франсона та І. Романа, яка ґрунтується на розрахунку трьох коефіцієнтів [61, с.50]:

- результат господарської діяльності (РГД);
- результат фінансової діяльності (РФД);
- результат фінансово-господарської діяльності (РФГД).

У табл. 3.1 наведено матрицю, за якою визначаються стадії фінансового розвитку підприємств. Перевагою застосування цієї матриці є можливість визначення не тільки поточного становища підприємства з позиції фінансового ризику, а й розглядати ситуацію в динаміці задля визначення напрямів фінансової стратегії підприємства [61].

Таблиця 3.1

Матриця фінансових стратегій Ж. Франсона та І. Романе [61]

Значення показників	РФД<0 (гальмування)	РФД≈0 (стабілізація)	РФД>0 (прискорення)
РГД>0 (повільне зростання)	1 РГФД≈0 Батько сімейства	4 РГФД>0 Рантьє	6 РГФД>0 Холдинг
РГД≈0 (оптимальне зростання)	7 РГФД<0 Епізодичний дефіцит	2 РГФД≈0 Стійка рівновага	5 РГФД>0 Атака
РГД<0 (форсоване зростання)	9 РГФД<0 Криза	8 РГФД<0 Дилема	3 РГФД≈0 Нестійка рівновага

Матриця допомагає спрогнозувати допустимі межі фінансового ризику та виявити можливості підприємства у майбутньому. Проведемо більш детальний аналіз матриці фінансових стратегій Ж. Франсона та І. Романе.

Квадранти 1, 2 і 3, тобто головна діагональ матриці, – це зона рівноваги. Квадранти 4, 5, 6, що знаходяться над діагоналлю, є зоною успіхів. У цій зоні значення показників є позитивними, відбувається створення ліквідних засобів та фінансовий ризик є мінімальним. Під діагоналлю знаходяться квадранти 7, 8, 9, тобто зона дефіцитів, в якій значення показників є негативними та відбувається споживання ліквідних засобів. Тому необхідним є розгляд можливих положень підприємства на матриці фінансової стратегії.

Квадрант 1 – батько сімейства, в якому можливий перехід в квадранти 4, 2 і 7. Слід зазначити, що темпи зростання обороту нижче за можливих, є можливість самофінансування свого розвитку, здійснюючи ефективну господарську діяльність. При цьому зовнішні джерела фінансування зовсім не використовуються.

Квадрант 2 – стійка рівновага, за якої існує найбільша кількість можливих варіантів зміни фінансового положення в квадранти 1, 4, 7, 5, 3, 8.

Слід звернути увагу, що за таких умов підприємство, знаходячись у стані фінансової рівноваги, має сталу фінансову стійкість, адже власних коштів достатньо для фінансування розвитку підприємства, а отже, планові обсяги діяльності повністю забезпечені фінансовими ресурсами [46, с.388].

Квадрант 3 – нестійка рівновага, яка має такі шляхи виходу: 8, 2 і 5. Такій ситуації притаманна відсутність власних вільних засобів та використання позикового капіталу, тому збереження платоспроможності лише за рахунок зростання заборгованості.

Квадрант 4 – рантьє, за якого відбувається перехід в квадранти 1, 2, 7. Потрапляння у цей квадрант свідчить про присутність вільних засобів для здійснення проектів під час використання позикового капіталу. Подальші перспективи розвитку підприємства залежать від рівня та динаміки економічної прибутковості. За необхідності є можливість збільшення заборгованості за рахунок використання ефекту фінансового важеля [46, с.388].

Квадрант 5 – атака, за якої можливий перехід у 2 і 6. Перехід до квадранта «атака» свідчить про надлишок власних засобів, що дає змогу розширити свій сегмент ринку, адже виробничі потреби підприємства повністю забезпечується власними фінансовими ресурсами. Слід зазначити, що при цьому підприємство нарощує свою заборгованість.

Квадрант 6 – холдинг, за якого можливий перехід у 4 і 5. Потрапляння у цей квадрант свідчить про надлишок ліквідних засобів і можливості щодо фінансування виробничого розвитку та створення дочірніх підрозділів. Отже, підприємство перебуває у стані фінансового розквіту, проте необхідний постійний контроль над динамікою прибутковості та вартості позикового капіталу задля збереження досягнутих результатів [14]. Також необхідно розглянути позиції дефіциту – квадранти 7, 8, 9.

Квадрант 7 – епізодичний дефіцит, тобто дефіцит ліквідних засобів, спричинений неспівпадінням термінів надходження і витрачання засобів. Можливий перехід у квадранти 1, 2, 8. Таке положення підприємства свідчить, що у звітному періоді було зниження заборгованості або її приріст був менший за фінансові витрати. Така ситуація має епізодичний характер. Отже, підприємство має перспективи розвитку за умови нормалізації становища та підвищення рівня прибутків на підприємстві. Якщо ж зниження заборгованості відбулося через зниження іміджу підприємства, що спричинило відсутність

кредиторів, то це свідчить про загрозу подальшого погіршення фінансового становища [65, с.127]. У такому разі не слід збільшувати обсяги діяльності.

Квадрант 8 – дилема, за якої можливий перехід у 2, 7, 9. Характеризується дефіцитом ліквідних засобів, що частково покривається за рахунок позикових коштів. Такий дефіцит спричинений зменшенням рівня прибутків або різким зростанням ФЕП та ВІ.

Квадрант 9 – криза. Характеризується посиленням кризових явищ та свідчить про фактичну кризу діяльності на підприємстві. Існує потреба у фінансовій підтримці або дробленні підприємства на підрозділи. Можливий перехід у 8 або 7. Причинами такого положення є збитки від господарської діяльності, різке зростання ФЕП та ВІ чи збільшення фінансових витрат. Є підстави до високого рівня ризику ймовірності банкрутства.

У табл. 3.2 наведено результати розрахунків фінансових показників матриці фінансових стратегій ТОВ «Ферпласт-Україна» за 2021–2022 рр.

Таблиця 3.2

Розрахунки фінансових показників матриці фінансових стратегій
ТОВ «Ферпласт-Україна» за 2021–2022 рр., тис грн.

Інди-катор	Формула розрахунку	Структура формули	2020 р.	2021 р.
РГД	$РГД = НРЕІ - ФЕП - ВІ + РМ$	де НРЕІ – нетто-результат експлуатації інвестицій; ФЕП – зміна фінансово-експлуатаційних потреб підприємства у планованому періоді; ВІ – виробничі інвестиції, які прийнято до реалізації; РМ – виручка від реалізації майна підприємства, яка має сталий характер.	-187649	-109083
РФД	$РФД = 33 - В\text{поз} - \text{Див} - \text{Под}$	де 33 – зміна заборгованості підприємства, яка очікується в планованому періоді; Впоз – відсотки по позиках, які підлягають сплаті; Див – дивіденди власникам підприємства; Под – податкові платежі з прибутку підприємства.	-82798	64996

З аналізу табл. 3.2 спостерігаємо від’ємні значення результату господарської діяльності (РГД) та результату фінансової діяльності (РФД)

протягом аналізованого періоду. Лише у 2022 р. результат фінансової діяльності зростає до рівня 64996 тис грн.

Отже, розглянемо становище ТОВ «Ферпласт-Україна» у матриці фінансових стратегій станом на 2021 р. (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Стан ТОВ «Ферпласт-Україна» у матриці фінансових стратегій у 2021 р.

Значення показників	РФД<0 (гальмування)	РФД≈0 (стабілізація)	РФД>0 (прискорення)
РГД>0 (повільне зростання)	1 РГФД≈0 Батько сімейства	4 РГФД>0 Рантьє	6 РГФД>0 Холдинг
РГД≈0 (оптимальне зростання)	7 РГФД<0 Епізодичний дефіцит	2 РГФД≈0 Стійка рівновага	5 РГФД>0 Атака
РГД<0 (форсоване зростання)	9 РГФД<0 Криза	8 РГФД<0 Дилема	3 РГФД≈0 Нестійка рівновага

Результат фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2021 р. вийшов негативним, тому потрапляє в область під діагоналлю – зону кризи. Така ситуація характерна для 9 квадранта матриці фінансових стратегій.

Причиною такого становища є наявність чистого збитку, збільшення фінансових витрат з обслуговування заборгованості, від’ємні значення коефіцієнта зміни фінансово-експлуатаційних потреб підприємства.

Шляхами виходу з кризи є пошук резервів зростання прибутковості, прискорення швидкості обігу коштів; вивільнення коштів у господарський обіг, пошук можливостей зниження вартості позикових ресурсів шляхом отримання пільг та поліпшення політики залучення ресурсів або знаходження нетрадиційних джерел фінансових ресурсів (використання лізингу). Проте, якщо розглянуті заходу не принесуть позитивних результатів, необхідно вжити заходів щодо добровільної санації підприємства або його реорганізації.

Отже, розглянемо становище ТОВ «Ферпласт-Україна» у матриці фінансових стратегій станом на 2022 р. (табл. 3.4). Результат фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна» у 2022 р. потрапляє в область діагоналі – зону нестійкої рівноваги.

Таблиця 3.4

Стан ТОВ «Ферпласт-Україна» у матриці фінансових стратегій у 2022 р.

Значення показників	РФД<0 (гальмування)	РФД≈0 (стабілізація)	РФД>0 (прискорення)
РГД>0 (повільне зростання)	1 РГФД≈0 Батько сімейства	4 РГФД>0 Рантьє	6 РГФД>0 Холдинг
РГД≈0 (оптимальне зростання)	7 РГФД<0 Епізодичний дефіцит	2 РГФД≈0 Стійка рівновага	5 РГФД>0 Атака
РГД<0 (форсоване зростання)	9 РГФД<0 Криза	8 РГФД<0 Дилема	3 РГФД≈0 Нестійка рівновага

Така ситуація характерна для 3 квадранта матриці фінансових стратегії, де спостерігається відсутність власних вільних засобів та використання позикового капіталу, тому збереження платоспроможності можливе лише за рахунок зростання заборгованості.

На основі здійсненого аналізу результату господарської та результату фінансової діяльності підприємства були визначені позиції ТОВ «Ферпласт-Україна» у матриці фінансових стратегій у 2021–2022 рр. У 2021 р. підприємство знаходилося у зоні кризи – квадранті 9. Проте у 2022 р. становище підприємства трохи поліпшилося та досягло квадранта 3 – нестійка рівновага. Проте для фінансування виробничого розвитку все одно недостатньо власних джерел та є можливість знову знаходження у зоні кризи, адже нарощування заборгованості може призвести до критичного рівня.

Проаналізувавши чинники впливу на зазначені показники діяльності ТОВ «Ферпласт-Україна», а також провівши оцінку їхнього впливу на подальший розвиток підприємства, необхідно розглянути перспективні напрями розвитку ТОВ «Ферпласт-Україна» для забезпечення стійкого положення у квадрантах матриці фінансових стратегій. Для виходу підприємства із квадранта 3 у квадрант 8 «Дилема» та подальшого його переходу у квадрант 7 «Епізодичний дефіцит» необхідно звернути увагу на певні заходи:

1. Посилення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Задля подальшого скорочення дебіторської заборгованості необхідно

жорсткіше контролювати стан розрахунків із покупцями за відстроченими заборгованостями; збільшувати кількість покупців для зменшення ризику несплати; стежити за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, оскільки перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською призводить до неплатоспроможності підприємства.

2. Збільшення кількості власних засобів підприємства за рахунок залучення інвестиційних ресурсів.

3. Відновлення основних засобів.

4. Планування діяльності на довгострокову перспективу та одержання від неї прибутку.

Провівши дані заходи, існує можливість знаходження у квадранті 7, який дасть змогу перейти в квадрант 1 «Батько сімейства». Поліпшити своє фінансове становище й опинитися у квадранті 1 можна за рахунок покращення показників РГД, а саме нарощування виробничих потужностей, збільшення власного капіталу, виробничих інвестицій і збільшення фінансово-експлуатаційних потреб підприємства.

Таким чином, використання даної матриці дасть змогу підприємству ТОВ «Ферпласт-Україна» адекватно приймати рішення та комплексно використовувати всі фінансові ресурси, спрямовані на досягнення цілей фінансової стратегії. За рахунок запропонованої матриці є можливість розгляду проблеми співвідношення цілей і ресурсів розвитку підприємства у динаміці задля формулювання ефективної фінансової стратегії. Отже, висока стійкість підприємства свідчить про захищеність від несподіваних змін ринкових умов, тому дослідження шляхів підвищення та забезпечення фінансової стійкості є актуальним. Шляхами підвищення фінансової стійкості ТОВ «Ферпласт-Україна» є пошук резервів задля збільшення темпів нагромадження власних джерел; забезпечення власними джерелами матеріальних оборотних засобів; знаходження оптимального співвідношення фінансових ресурсів для забезпечення безперебійного процесу виробництва продукції та її реалізації.

3.2. Напрями забезпечення стійкості фінансового стану підприємства за допомогою інструментів фінансового менеджменту

У сучасних економічних умовах суб'єкти господарювання самостійно планують і здійснюють фінансово-економічну діяльність. При цьому найбільша увага приділяють забезпеченню і прогнозуванню можливостей економічного зростання, що є неможливим без визначення таких базових характеристик, як платоспроможність або фінансова стійкість.

Кризові явища становлять загрозу фінансової стійкості підприємств, але в умовах циклічного розвитку економіки їх виникнення закономірно. У зв'язку з цим необхідно виявлення економічних криз у фінансовій стійкості підприємства і своєчасне вжиття заходів з управління кризовими явищами, комплекс яких утворює управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна». Таким чином, в умовах кризи планування дозволяє уникнути великих помилок в оцінці можливих альтернатив ринкової динаміки, поведінки конкурентів і партнерів на внутрішньому і зовнішніх ринках [55, с.78].

Ранжування цілей фінансового менеджменту відносно фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Ранжування цілей фінансового менеджменту за ступенем впливу на фінансову стійкість підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна»

Вид цілей фінансового менеджменту	Цілі фінансового менеджменту	Можливий вплив на фінансову стійкість при досягненні цілі
Стратегічні	Лідерство на ринку	Негативний
	Максимізація вартості капіталу	Негативний
	Максимізація прибутку: - зростання рентабельності продажу; - зростання обсягів виробництва та реалізації	Позитивний Негативний
	Ефективне використання всіх видів ресурсів: - ефективність виробництва	Позитивний
	Уникнення банкрутства: - забезпечення стійкості функціонування підприємства; - досягнення раціонального співвідношення власних та позикових ресурсів	Позитивний Позитивний

Продовження таблиці 3.5

Тактичні	Збалансованість сум та строків надходження та витрачання грошових ресурсів: - достатність обсягів грошових надходжень; - збільшення оборотності коштів підприємства	Позитивний Позитивний
	Мінімізація витрат (зниження собівартості продукції)	Позитивний

Представлений в табл. 3.5 можливий вплив цілей фінансового менеджменту носить умовний характер і пояснюється обраною політикою управління фінансами ТОВ «Ферпласт-Україна» (консервативна, раціональна або агресивна), залежно від якої будується система цілей фінансового менеджменту.

Процес управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна» - це сукупність циклічних дій, пов'язаних з виявленням факторів, що впливають на фінансову стійкість, з пошуком і організацією виконання прийнятих фінансових рішень.

Управління фінансовою стійкістю повинно враховувати не тільки цілі фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а й вид фінансової стійкості, який характерний для підприємства на даний момент часу. Фінансово стійкий стан підприємства дає можливість здійснювати активний розвиток підприємства (поєднання операцій з різним рівнем фінансового ризику, що дозволяє впроваджувати інновації, проводити модернізацію і технічне переозброєння підприємства) [73, с.410].

В умовах стабільного фінансового стану доцільні заходи щодо підвищення рентабельності продажів, обережні вкладення в ризикові інвестиції, їх ранжування за ступенем терміновості здійснення. Підприємству, що знаходиться в нестійкому фінансовому стані, при здійсненні вкладень доцільно віддавати перевагу менш ризиковим операціям і які мають найменший термін окупності.

Управління фінансовою стійкістю ТОВ «Ферпласт-Україна» залежить від типу фінансової політики, що застосовується на підприємстві, оскільки від неї залежить допустимий рівень ризику і рентабельності, а також цільові показники фінансової стійкості [71].

У табл. 3.6 представлено модель забезпечення фінансової стійкості інструментами фінансового менеджменту підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна».

Таблиця 3.6

Альтернативні напрями забезпечення фінансової стійкості інструментами фінансового менеджменту ТОВ «Ферпласт-Україна»

Параметр	Тип фінансової політики підприємства		
	Консервативний	Помірний	Агресивний
Визначення типу фінансової політики підприємства	- мінімальний рівень позикових ресурсів; - середній рівень рентабельності продажів; - відсутність ефекту фінансового важеля; - високий рівень ціни капіталу; - низькі темпи зростання продажів та бізнесу	- оптимальний рівень співвідношення позикового та власного капіталу; - середній рівень рентабельності продажів; - позитивний ефект фінансового важеля; - середній рівень ціни капіталу; - середні темпи зростання продажів та бізнесу	- надлишок позикових ресурсів; - високий рівень рентабельності продажів; - негативний ефект фінансового важеля; - низький рівень ціни капіталу; - високі темпи зростання продажів та бізнесу
Виявлення загроз фінансової стійкості	- можливе зниження конкурентоспроможності та рентабельності через недостатній обсяг інвестицій	- зростання імовірності втрати фінансової стійкості під час різких змін зовнішніх факторів	- достатньо високий ризик банкрутства при негативному впливі як внутрішніх, так і зовнішніх факторів
Цільова фінансова стійкість	Абсолютна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість
Можливості досягнення цільової фінансової стійкості	- використання значного запасу фінансової міцності; - просування продукції на основі її порівняно низької ціни через відсутність у собівартості відсотків по обслуговуванню боргу	- ефективна інвестиційна політика; - можливості просування продукції на зовнішньому ринку; - формування фінансових резервів; - оптимізація заборгованості у бік зростання довгострокових позикових ресурсів	- значний обсяг інвестиційних ресурсів на впровадження інноваційних технологій; - стійкий бренд підприємства; - корегування фінансової політики у бік помірної; - жорстка кредитна політика; - реструктуризація заборгованості

Реалізуючи консервативну фінансову політику, підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» при управлінні структурою джерел фінансування віддає

перевагу власним джерелам фінансування, що обумовлює недостатній рівень рентабельності активів через відсутність ефекту фінансового важеля і високої ціни капіталу. Результатом даної фінансової політики є мінімізація втрати фінансової стійкості, однак в результаті недостатнього фінансування інвестиційної діяльності можливе зниження конкурентоспроможності продукції. Для збереження фінансової стійкості в довгостроковому періоді важливо регулювати відпускні ціни на готову продукцію шляхом мінімізації постійних витрат підприємства, а також активізувати заходи щодо просування продукції [52, с.184].

При проведенні помірної політики управління фінансами досягається позитивний ефект фінансового важеля, який обумовлює достатню фінансову стійкість підприємства і знижує середньозважену вартість капіталу. В умовах помірної політики управління фінансами підприємства отриманий прибуток спрямовується на інвестиційні проекти та створення резервних фондів. Даний тип політики є оптимальним, оскільки забезпечує досягнення цілей фінансового менеджменту з оптимальним рівнем ризику втрати фінансової стійкості і створює можливість формування запасу фінансової міцності на випадок несприятливого впливу зовнішніх факторів.

Характерна особливість агресивної політики управління фінансами полягає в низькій фінансовій стійкості підприємства, а під впливом негативних внутрішніх або зовнішніх факторів вона може призвести до банкрутства. При управлінні фінансовою стійкістю доцільно здійснювати реструктуризацію заборгованості, ранжувати інвестиційні проекти за ступенем релевантності та реалізовувати їх у цій послідовності. Вивільнені фінансові ресурси доцільно спрямувати на збільшення обсягу власного капіталу підприємства з метою підвищення фінансової стійкості [32, с.116].

До напрямів забезпечення фінансової стійкості інструментами тактичного фінансового менеджменту ТОВ «Ферпласт-Україна» можна віднести вибір цільової структури фінансування оборотних коштів, встановлення принципів оптимізації політики управління витратами (обґрунтованості, мінімізації,

планування), який дозволяє уточнити заходи щодо досягнення цільової фінансової стійкості підприємств (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Тактичні інструменти забезпечення фінансової стійкості підприємства

ТОВ «Ферпласт-Україна»

Консервативна політика	Помірна політика	Агресивна політика
управління оборотними активами		
- забезпечується потреба в оборотних коштах за рахунок власного капіталу на рівні 50- 70%; - 20-30% оборотних коштів фінансується за рахунок довгострокового позикового капіталу; - значні витрати власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - мінімізація рівня дебіторської та кредиторської заборгованості; - максимізація грошових коштів підприємства	- оборотні кошти фінансуються на 50% за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу; - за рахунок короткострокового позикового капіталу - весь обсяг змінної їх частини оборотних засобів; - середній рівень витрат власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - співставні темпи зростання і оборотності дебіторської заборгованості, мінімізація простроченої; - середній рівень обсягу грошових коштів підприємства	- оборотні кошти фінансуються на 10-30% за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу; - 90-70% в оборотних коштах фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу; - низький рівень витрат власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - темпи зростання кредиторської заборгованості вище дебіторської; - мінімальний рівень грошових коштів
управління витратами – калькулювання собівартості продукції		
- зниження витрат за рахунок знижок постачальників на значний обсяг закупівлі; - зниження витрат на оплату праці за рахунок підвищення кваліфікації персоналу; - скорочення простоїв обладнання, здійснення повного циклу виробництва	- закупівля сировини і матеріалів з урахуванням можливого збою поставок продукції; - модернізація обладнання, що знижує потребу в трудових ресурсах; - виконання виробництва продукції із залученням зовнішніх фахівців	- жорстке нормування закупівель сировини, відсутність складських приміщень, розвинена логістика; - реінжиніринг бізнеспроцесів; - використання аутсорсингу у виробництві продукції; - застосування прискореної амортизації в результаті закупівлі обладнання в лізинг

Управління витратами підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» будується за наступними напрямками: планування витрат виходячи з цільового рівня рентабельності і прибутку підприємства (залежно від типу фінансової політики); нормування витрат і калькулювання собівартості продукції з метою

уникнення зайвого затоварення фінансових ресурсів; пошук можливостей зниження витрат (використання взаємозамінних комплектуючих, зменшення браку, скорочення простоїв устаткування, застосування енергоефективного обладнання).

Управління оборотними коштами підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» являє собою управління їх кругообігом, в процесі якого ці кошти проходять три стадії: грошову, виробничу і товарну. Для забезпечення безперервного процесу виробництва на підприємстві оборотні кошти повинні знаходитися в достатній кількості в кожній з трьох стадій виробництва [39, с.176].

Мінімальна потреба в оборотних коштах покривається за рахунок власних оборотних коштів, розмір яких повинен складати не менше 10% від оборотних активів, а рекомендоване значення складає 50-70%. Додаткова потреба в оборотних коштах покривається за рахунок позикових коштів, які є платними, що призводить до зменшення прибутку підприємства, тому важливо враховувати їх вплив на фінансові результати підприємства.

Виділяють три підходи до фінансування активів ТОВ «Ферпласт-Україна»: консервативний, помірний і агресивний. Консервативний підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу повинна фінансуватися постійна частина оборотних активів і приблизно половина змінної їх частини. Друга половина змінної частини оборотних активів повинна фінансуватися за рахунок короткострокового позикового капіталу. Така модель (тип політики) фінансування оборотних активів забезпечує високий рівень фінансової стійкості підприємства (за рахунок мінімального обсягу використання короткострокових позикових коштів), проте збільшує витрати власного капіталу на їх фінансування, що за інших рівних умов призводить до зниження рівня його рентабельності.

Помірний (або компромісний) підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу повинна фінансуватися постійна частина оборотних активів, в той час як за

рахунок короткострокового позикового капіталу - весь обсяг змінної їх частини. Така модель (тип політики) фінансування оборотних активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стійкості підприємства та рентабельність використання власного капіталу, наближену до середньоринкової норми прибутку на капітал [12, с.17].

Агресивний підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу фінансується лише невелика частка постійної їх частини (не більше половини), у той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу - переважна частка постійної і вся змінна частини оборотних активів. Така модель (тип політики) створює проблеми в забезпеченні поточної платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Разом з тим вона дозволяє здійснювати операційну діяльність з мінімальною потребою у власному капіталі, а отже, забезпечувати за інших рівних умов найбільш високий рівень його рентабельності.

Той чи інший тип політики фінансування відображає коефіцієнт чистих оборотних активів (чистого робочого капіталу) - мінімальне його значення характеризує здійснення підприємством політики агресивного типу, в той час як досить високе його значення (що прагне до одиниці) - політику консервативного типу.

Таким чином, формування відповідних принципів фінансування оборотних активів в остаточному підсумку визначає співвідношення між рівнем рентабельності використання власного капіталу і рівнем ризику зниження фінансової стійкості і платоспроможності ТОВ «Ферпласт-Україна», своєрідним барометром якого виступають сума і рівень чистих оборотних активів (чистого робочого капіталу).

Оскільки позитивним чинником фінансової стійкості є наявність джерел формування запасів, а негативним фактором - величина запасів, то основними способами виходу з нестійкого і кризового фінансового станів будуть: поповнення джерел формування запасів і оптимізація їх структури, а також обґрунтоване зниження рівня запасів. Цього можна досягти наступними

способами на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна»:

- збільшення реального власного капіталу за рахунок збільшення розміру статутного капіталу, а також за рахунок накопичення нерозподіленого прибутку (застосовується в тому випадку, якщо підприємство не несе непокриті збитки за аналізований період, інакше особливих результатів дати не може);

- розробка грамотної фінансової стратегії підприємства, яка б дозволила підприємству залучати, як короткострокові, так і довгострокові позикові кошти, при цьому підтримуючи оптимальні пропорції між власним і позиковим капіталом;

- перегляд середньозважених величин запасів продукції на складах на день, тиждень, місяць. Зниження рівня запасів відбувається в результаті планування залишків запасів, а також реалізації невикористаних товарноматеріальних цінностей. Завищений розмір запасів, впливає на кредиторську заборгованість, що відповідно несприятливо для підприємства.

Також позитивний вплив на покращення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» може надати: посилення роботи зі стягнення дебіторської заборгованості, в результаті якої відбувається підвищення частки грошових коштів, прискорення оборотності оборотних коштів, зростання забезпеченості власними оборотними засобами; прискорення оборотності дебіторської заборгованості і як наслідок більш ритмічні надходження коштів від дебіторів, збільшення «запасу міцності» за показниками платоспроможності тощо.

Таким чином, для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Ферпласт-Україна» необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпеченню матеріальних оборотних засобів власними джерелами. Крім того, необхідно знаходити найбільш оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

3.3. Резерви зростання фінансової стійкості та оцінка економічної ефективності запропонованих заходів

З метою поліпшення стійкості фінансового стану ТОВ «Ферпласт-Україна», необхідно звернути увагу на управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Для виходу підприємства із квадрата 1 та переходу у позицію, наприклад, квадрат 2 «Стійка рівновага» або квадрат 4 «Рантьє» за матрицею, сформованою у п.3.1 роботи, можна порекомендувати наступні заходи:

1. Подальше скорочення дебіторської заборгованості. З цією метою необхідно зробити наступне:

- жорсткіше контролювати стан розрахунків з покупцями за відстроченими (простроченими) заборгованостями;
- по можливості орієнтуватися на більше число покупців, щоб зменшити ризик несплати одним або декількома покупцями;
- стежити за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості, оскільки перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською призводить до неплатоспроможності підприємства.

2. Збільшення власних засобів підприємства шляхом залучення інвестицій.

3. Переглянути структуру управління фінансами, що може дати більш ефективне використання грошових ресурсів.

4. Відновити основні засоби.

5. Планувати свою діяльність і одержувати від неї прибуток.

6. Звернути увагу на збільшення короткострокових зобов'язань, оскільки це може стати причиною зниження фінансування і надійності перед кредиторами, що може призвести до банкрутства.

Виходячи з вищенаведеного ТОВ «Ферпласт-Україна» можна рекомендувати стратегію поступового розвитку, яка характерна для більшості підприємств. Такий тип стратегії передбачає спрямування суб'єкта господарювання на поступове нарощення обсягів діяльності, зростання

прибутковості та покращення його основних фінансових і виробничоекономічних показників й характеристик, забезпечення стабільного фінансового стану.

Фінансовий аспект такої стратегії полягає у:

- визначенні оптимального рівня співвідношення залучених і власних коштів для підтримки поточної платоспроможності підприємства на належному рівні;
- зростанні рівня рентабельності продукції за рахунок зниження її собівартості;
- збільшенні обіговості обігових коштів тощо.

При впровадженні в роботу підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» даної стратегії, можна скористатися, зокрема такими способами:

- обсяги упаковки продукції повинні бути змінені. Це може бути як збільшення її (покупець побачить якусь економію), так і навпаки, зменшення (товар буде купуватися покупцями значно частіше);
- посилення інтенсивності рекламування продукції за допомогою всіляких акцій, лотерей, дегустації, конкурсів та інше;
- гнучка цінова політика;
- найбільш активні продавці продукції підприємства повинні бути заохочені певними подарунками або грошима;
- якщо є можливість і певна причина, то можна впливати на конкурентів через місцеві органи влади.

Комплекс заходів, що спрямовані на підвищення фінансової стійкості ТОВ «Ферпласт-Україна» представлено у табл. 3.8.

Аналіз та управління дебіторською заборгованістю передбачає контроль за оборотністю коштів у розрахунках. Прискорення оборотності коштів в динаміці розглядається, як позитивна тенденція. Загальна схема контролю за дебіторською заборгованістю ТОВ «Ферпласт-Україна», як правило, включає в себе кілька етапів:

Комплекс заходів, що спрямовані на підвищення фінансової стійкості

ТОВ «Ферпласт-Україна»

Заходи	Напрями
1. Посилення контролю та аналізу дебіторської заборгованості	Розробка ефективної методики надання комерційного кредиту замовникам та інкасації коштів
2. Факторингові операції	Прискорення оборотності та інкасації дебіторської заборгованості
3. Спонтанне фінансування	Стимулювання замовників до прискорення оплати наданих їм послуг, залучення нових клієнтів
4. Створення резерву сумнівних боргів	Попередження виникнення втрат у зв'язку з виникненням фінансових труднощів у клієнтів
5. Здійснення короткострокових фінансових вкладень за рахунок нерозподіленого прибутку	Отримання додаткового доходу

Етап 1. Задається критичний рівень дебіторської заборгованості; всі розрахункові документи, які відносяться до заборгованості, що перевищує критичний рівень, підпадають під перевірку в обов'язковому порядку.

Етап 2. Із розрахункових документів здійснюється контрольна вибірка.

Етап 3. Перевіряється реальність сум дебіторської заборгованості у відібраних документах. Зокрема можуть направлятися листи контрагентам з проханням підтвердити реальність проставленої в документі суми.

Однією з ключових проблем ТОВ «Ферпласт-Україна» на сьогоднішній день є проблема дефіциту грошових коштів, тобто високоліквідних активів. Це обумовлено активним наданням комерційного кредиту клієнтам та відсутністю жорсткого контролю за інкасуванням наданих комерційних кредитів.

На підприємстві існують значні внутрішні резерви та механізми, що дозволяють управляти дебіторською заборгованістю більш ефективно і отримати додаткові обігові кошти. Щоб ефективно управляти дебіторською заборгованістю, ТОВ «Ферпласт-Україна» необхідно виконувати наступні рекомендації:

1) контролювати стан розрахунків з клієнтами та своєчасно пред'являти

позовні заяви;

2) орієнтуватися на якомога більшу кількість замовників з метою зменшення ризику несплати одним або кількома великими споживачами;

3) стежити за відповідністю кредиторської та дебіторської заборгованості.

Основними напрямками політики прискорення та підвищення ефективності розрахунків є використання факторингових операцій та спонтанного фінансування.

Для реалізації факторингових операцій рекомендується передати банку-фактору дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги клієнтів ТОВ «Ферпласт-Україна», представлених у табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Дебітори ТОВ «Ферпласт-Україна», рекомендовані для роботи через факторингову компанію

Дебітори	Сума дебіторської заборгованості, тис. грн.	Максимальний строк відтермінування платежу за договором, днів	Рекомендований строк відтермінування платежу, днів
ТОВ «Альфа-М»	57,15	1	15
ТОВ «Прогрес»	46,40	1	15
ПП «Комета»	44,86	1	15
ТОВ «Чотири лапи»	54,42	1	15
Разом	202,81	x	x

Також необхідно переглянути максимальні терміни відстрочки платежів для цих клієнтів у бік збільшення щоб уникнути виникнення регресу. Як видно з табл. 3.9 для передачі фактору були обрані найбільш крупні боржники ТОВ «Ферпласт-Україна», які в той же час є найбільш великими і постійними клієнтами.

У табл. 3.10 представлені умови надання факторингових послуг обслуговуючим банком для ТОВ «Ферпласт-Україна».

Передбачається, що у прогнозованому році відбудеться зростання обсягу продажів у розмірі 33% за рахунок розширення ринку збуту, залучення нових клієнтів на постійній основі та розширення асортименту продукції.

Таблиця 3.10

Тарифи банку на факторингове обслуговування ТОВ «Ферпласт-Україна»

Послуга	Тариф
Факторингове фінансування, %	19
Управління дебіторською заборгованістю, %	0
Обробка документів, %	1,5

У табл. 3.11 розрахуємо ліміт фінансування, витрати і утворення додаткового доходу при використанні факторингу ТОВ «Ферпласт-Україна» в прогнозованому періоді.

Таблиця 3.11

Аналіз ефективності використання факторингу ТОВ «Ферпласт-Україна»
в прогнозованому періоді за обраною категорією дебіторів

Показник	Результат
Середньомісячний торговий оборот, тис. грн.	2297,29
Відстрочення платежу за договором надання послуг, днів	15
Загальний ліміт фінансування, тис. грн.	1148,64
Розмір фінансування, %	90
Факторингове фінансування, %	1,584
Комісія за факторингове фінансування, тис. грн.	245,63
Комісія за обробку документів, %	0,125
Комісія за обробку документів, тис. грн.	1,44
Загальні витрати на факторинг, тис. грн.	247,06
Рентабельність продажів, %	2,62
Коефіцієнт відношення валового прибутку до собівартості, %	0,23
Додатковий дохід за 15 днів, тис. грн.	17,50
Додатковий дохід за рік, тис. грн.	425,92

Як видно з табл. 3.11, річний дохід від використання факторингу за вирахуванням витрат на його здійснення складе 425,92 тис. грн., що підтверджує ефективність його застосування на досліджуваному підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна».

Порівняємо показники дебіторської заборгованості після впровадження описаних заходів (табл. 3.12). Як видно з табл. 3.12, завдяки застосуванню факторингу, середньорічна дебіторська заборгованість за продукцію зменшиться на 89 126,8 тис. грн., кількість оборотів, здійснюваних нею за рік збільшиться на 245,3, а період погашення скоротиться і складе 1 день.

Порівняння показників дебіторської заборгованості до та після
впровадження факторингу ТОВ «Ферпласт-Україна»

Показник	Величина показника до впровадження факторингу	Величина показника в прогнозованому періоді	Абсолютне відхилення
Виручка-нетто, тис. грн.	27460,8	36522,9	9062,1
Середньорічна дебіторська заборгованість, тис. грн.	226,4	99,6	-126,8
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, оборотів	121,3	366,6	245,3
Період погашення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	3,0	1,0	-2,0

Отримані результати підтверджують ефективність застосування факторингу на ТОВ «Ферпласт-Україна».

Таким чином, розв'язок завдання зниження дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги вимагає гнучкого поєднання як жорстких заходів щодо її стягнення, так і методів стимулювання постійних клієнтів. На практиці для такого поєднання використовується метод спонтанного фінансування - надання знижок покупцям за скорочення термінів розрахунків. Спонтанне фінансування є вигідним як для постачальника, так і для покупця. Більше того, воно дозволяє отримати деякі непрямі вигоди: поліпшується ліквідність балансу і всі фінансово-економічні показники ефективності роботи підприємства; формується позитивний імідж підприємства, що дбає про своїх клієнтів; спонтанне фінансування, як метод фінансового менеджменту, сприяє зниженню дебіторської заборгованості ТОВ «Ферпласт-Україна».

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження напрямів удосконалення механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що формування стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» спрямоване на вдосконалення довгострокового управління капіталом. Слід зазначити, що для розроблення фінансової стратегії підприємства використовуються спеціальні методи. Тому формування фінансової стратегії на основі матричного підходу є важливим складником успішного функціонування підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, платоспроможності та стійкості фінансового стану.

2. Обґрунтовано, що формування стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» має на меті вдосконалення управління капіталом на довгострокову перспективу. Необхідно зазначити, що для розроблення фінансової стратегії підприємства використовуються спеціальні методики, тому формування фінансової стратегії на основі матричного підходу є важливим складником успішного функціонування підприємства для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, платоспроможності та фінансової стійкості.

3. Узагальнено, що використання матриці дасть змогу підприємству ТОВ «Ферпласт-Україна» адекватно приймати рішення та комплексно використовувати всі фінансові ресурси, спрямовані на досягнення цілей фінансової стратегії. За рахунок запропонованої матриці є можливість розгляду проблеми співвідношення цілей і ресурсів розвитку підприємства у динаміці задля формулювання ефективної фінансової стратегії. Отже, висока стійкість підприємства свідчить про захищеність від несподіваних змін ринкових умов, тому дослідження шляхів підвищення та забезпечення фінансової стійкості є актуальним.

4. Встановлено, що позитивний вплив на покращення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» може надати: посилення роботи зі стягнення дебіторської заборгованості, в результаті якої відбувається підвищення частки грошових коштів, прискорення оборотності оборотних коштів, зростання забезпеченості власними оборотними засобами; прискорення оборотності дебіторської заборгованості і як наслідок більш ритмічні надходження коштів від дебіторів, збільшення «запасу міцності» за показниками платоспроможності тощо.

5. Обґрунтовано, що для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Ферпласт-Україна» необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпеченню матеріальних оборотних засобів власними джерелами. Крім того, необхідно знаходити найбільш оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

6. Доведено, що основними напрямками політики прискорення та підвищення ефективності розрахунків є використання факторингових операцій та спонтанного фінансування. Для реалізації факторингових операцій рекомендується передати банку-фактору дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги клієнтів ТОВ «Ферпласт-Україна». Розраховано ліміт фінансування, витрати і утворення додаткового доходу при використанні факторингу ТОВ «Ферпласт-Україна».

7. Отримані результати підтверджують ефективність застосування факторингу на ТОВ «Ферпласт-Україна». Спонтанне фінансування є вигідним як для постачальника, так і для покупця. Воно дозволяє отримати деякі непрямі вигоди: поліпшується ліквідність балансу і всі економічні показники ефективності роботи; формується позитивний імідж підприємства, що дбає про своїх клієнтів; спонтанне фінансування, як метод фінансового менеджменту, сприяє зниженню дебіторської заборгованості ТОВ «Ферпласт-Україна».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження механізму забезпечення стійкого фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що однією з умов забезпечення фінансової стійкості підприємства є досягнення такого рівня виручки, який дасть змогу контрагентам, державі й працівникам, отримання прибутку для наповнення резервних фондів і виплати дивідендів. Отже, прибуток одних основних результатів діяльності підприємства, який в майбутньому може забезпечити йому належну фінансову стійкість і платоспроможність.

2. Узагальнено, що механізм забезпечення фінансової стійкості слід визначити як систему форм, методів, прийомів, важелів, норм і нормативів, а також нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного та кадрового забезпечення, за допомогою яких досягається такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподілу та використання, що дозволяє підприємству розвиватися на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого ризику.

3. Обґрунтовано, що основною проблемою ефективного функціонування підприємств в Україні є недостатньо якісний підхід до оцінки стійкості фінансового стану (фінансової стійкості) підприємства, за допомогою якого можна виявити слабкі сторони підприємства та визначити шляхи вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства. Таким чином, оцінка фінансової стійкості підприємства є необхідною складовою для покращення фінансового здоров'я підприємства та передумовою розвитку підприємства.

4. Визначено, що компанія ТОВ «Ферпласт-Україна» була зареєстрована 19 травня 2000 року за юридичною адресою: 10004, Житомирська область, місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57. Статутний капітал становить 109039 тис. грн. На момент останнього оновлення даних 13.05.2022 р. статус організації - не перебуває у процесі припинення.

5. Аналіз показав, що підприємство мало негативне скорочення значення окремих показників фінансового стану майже до критичного. Так, коефіцієнт загальної ліквідності при нормативному значенні більше 1 у 2022 р. скоротився на 3,63 пункти до рівня 1,30. Коефіцієнт абсолютної ліквідності мав неприйнятне значення на рівні 0,04, що відображає критичний рівень платоспроможності грошовими засобами. Чистий оборотний капітал мав достатньо високе значення на рівні 46018 тис.грн., однак відбулося його зменшення на 38295 тис.грн., або на 45,42 %.

6. Обґрунтовано, що підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» характеризується достатньо стійким фінансовим станом за основними індикаторами фінансової стійкості. Сприятливим є значення показника коефіцієнта фінансової залежності. При нормативному значенні не більше 2,0 в 2020 р. значення цього показника становило 1,18, а в 2020 р. спостерігалось його збільшення на 0,56 пункти, що склало 1,73. Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості засвідчує, що в структурі джерел формування майна у 2022 р. 42 % було сформовано за рахунок поточних зобов'язань підприємства.

7. Узагальнено, що у аналізованому періоді підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна» можна віднести до типу фінансового стану з абсолютною фінансовою стійкістю. Одержані значення розрахункових індикаторів засвідчували про те, що стійкість фінансового стану підприємства не була порушена, тому-що провідним джерелом фінансування поточної діяльності компанії був власний капітал, тобто у підприємства існувала невисока залежність від зовнішніх джерел фінансування.

8. Доведено, що на підприємстві ТОВ «Ферпласт-Україна» розроблена комплексна система управління стійкістю фінансового стану (фінансовою стійкістю). Управління фінансовою стійкістю підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» є системою принципів та методів розроблення і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням постійного зростання прибутку, збереженням платоспроможності і кредитоспроможності, підтриманням фінансової рівноваги.

9. Визначено, що формування стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» спрямоване на вдосконалення довгострокового управління капіталом. Слід зазначити, що для розроблення фінансової стратегії підприємства використовуються спеціальні методи. Тому формування фінансової стратегії на основі матричного підходу є важливим складником успішного функціонування підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» для забезпечення високого рівня конкурентоспроможності, платоспроможності та стійкості фінансового стану.

10. Встановлено, що позитивний вплив на покращення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ферпласт-Україна» може надати: посилення роботи зі стягнення дебіторської заборгованості, в результаті якої відбувається підвищення частки грошових коштів, прискорення оборотності оборотних коштів, зростання забезпеченості власними оборотними засобами; прискорення оборотності дебіторської заборгованості і як наслідок більш ритмічні надходження коштів від дебіторів, збільшення «запасу міцності» за показниками платоспроможності тощо.

11. Доведено, що основними напрямками політики прискорення та підвищення ефективності розрахунків є використання факторингових операцій та спонтанного фінансування. Для реалізації факторингових операцій рекомендується передати банку-фактору дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги клієнтів ТОВ «Ферпласт-Україна». Розраховано ліміт фінансування, витрати і утворення додаткового доходу при використанні факторингу ТОВ «Ферпласт-Україна».

12. Отримані результати підтверджують ефективність застосування факторингу на ТОВ «Ферпласт-Україна». Спонтанне фінансування є вигідним як для постачальника, так і для покупця. Воно дозволяє отримати деякі непрямі вигоди: поліпшується ліквідність балансу і всі економічні показники ефективності роботи; формується позитивний імідж підприємства, що дбає про своїх клієнтів; спонтанне фінансування, як метод фінансового менеджменту, сприяє зниженню дебіторської заборгованості ТОВ «Ферпласт-Україна».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 9. С. 92–100.
2. Алексеєнко Н.В. Управління сталим розвитком промислових підприємств. Економіка і організація управління. 2019. № 2(6). С. 50–60.
3. Андрєєва Є.Д. Формування облікової політики та шляхи її вдосконалення. Управління розвитком. 2014. № 9. С. 14–16.
4. Ареф'єва О.В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 8. С. 83–90.
5. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. К.: Центр учбової літератури, 2016. 328 с.
6. Батрак О. В. Методичні положення та методика діагностики фінансового стану підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. № 10 (137). С. 104–107.
7. Беренда Н.І., Редзюк Т.Ю., Ворона К.В. Управління структурою капіталу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Вип.19, ч.1. 2018. С. 14-18.
8. Бікусув А.А. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю : зб. матер. ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2019. 544 с.
9. Білик М. Д., Павловська О. В., Припуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2015. 592 с.
10. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств. Фінанси України. 2015. № 3. С. 117–128.
11. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: Атіка, 2014. 480 с.
12. Болгов В.Є., Витяганець І.М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньо-фірмового бюджетування. Економіка і організація управління. ДонНУ імені Василя Стуса. 2021. № 1 (41). С. 15–29.

13. Бурова Т.А. Інформаційні основи облікової політики та шляхи їх удосконалення. Науковий вісник Полісся. 2016. Вип. 2. С. 73–78.
14. Васильчук І. П., Чміль Д. О. Дивідендна політика та її вплив на фінансову стійкість підприємства. Бізнес-інформ. 2020. № 2. С. 376–383.
15. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Перун. 2009. 1719 с.
16. Глушко А. Д. Вплив пандемії COVID–19 на фінансову стійкість підприємств. Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 14 черв. 2021 р. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С. 102–103.
17. Горова О.О. Аналіз стратегічних альтернатив підприємства на основі позиціонування в матриці фінансової рівноваги. Управління розвитком. 2023. № 18. С. 110–114.
18. Грабовецький Б.Є. Основи економічного прогнозування.: навч. посібник. Вінниця: ВФ Танг. 2017. 209 с.
19. Григораш Т.Ф. Середньозважена вартість капіталу: особливості розрахунку в Україні та у світі. Бізнесінформ. Вип. №11. 2016. С. 281-286.
20. Гриньов А.В. Якість формування фінансової стратегії підприємства. Фінанси України. 2016. № 6. С. 121–128.
21. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник. К.: ІАЕУААН, 2013. 507 с.
22. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
23. Єлецьких С.Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства. Економіка промисловості. №3. 2012. С. 74-80.
24. Журавльова О.Є. Фінансова стійкість підприємства: теорія і практика. Формування ринкової економіки. 2019. № 22. 523 с.
25. Ільїна К. Аналіз фінансового потенціалу стійкості інноваційного підприємства. Вісник Львів. 2018. Вип.41. URL:

http://prima.lnu.edu.ua/faculty/ekonom/Visnyk_Econom/2018_41/202-212.pdf

26. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. URL: <https://finpdotme.wordpress.com/лекції/тема-7-оцінювання-фінансового-стану-пі/лекція-7-оцінювання-фінансового-стану/2-інформаційне-забезпечення-оцінки-фі/>

27. Карпенко Н. В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Київ: АПСВТ, 2014. 109 с.

28. Ковальчук Т.І., Цивак Ю.Ю. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал. 2014. №2. С. 48-53.

29. Козлова О.С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. Молодий вчений. 2017. №10. С. 914-918.

30. Коломієць Н.О. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. URL: <http://journals.urau.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/99627/94703>.

31. Корнєва Н.О., Шаповалова І.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств. Економічні науки. Вип. 5.1 (97). 2018. С. 55-60.

32. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і допов. К.: Знання, 2022. 378 с.

33. Косарева І.П., Бут А.С. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Економічні науки. №4. 2017. С. 678-682.

34. Косова Т.Д., Сіменко І.В., Сухарев П.М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 440 с.

35. Костирко Л.А. Аналіз потенціалу фінансової в системі управління вартістю підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2015. № 4 (221). 122 с.

36. Костирко Л.А. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства: монографія. Київ: Центр навчальної л-ри. 2019. 244 с.

37. Коцебура Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Випуск 27. С. 78-83.

38. Кравченко М. О., Лентовська М. А. Підходи до оцінювання фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2022. Вип. 24. С. XX-XX. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua>

39. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 387 с.

40. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : навч посіб. Київ : Хай-Тек Прес, 2018. 336 с.

41. Ловінська І.Г. Фінансова стійкість організацій як індикатор економічного потенціалу. Фінанси, облік і аудит. 2014. № 1(23). С. 25–32.

42. Мамонтова Н.А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості) : автореф. дис. канд. екон. уаук. Ін-т економ, прогн. НАН України. К., 2016. 59 с.

43. Мельник К.В., Шкіра А.М., Шкіра Д.А. Інформаційно-правова основа оцінки фінансового стану підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2021. №6. С. 152-159.

44. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.97 р. № 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text>

45. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист ДПАУ від 27.01.98 р. № 759/10/20-2117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759/10/20-2117#Text>

46. Мисак Н.В., Яценко О.І. Стратегічні аспекти досягнення стратегічної стійкості підприємства. Науковий вісник. 2015. № 15. С. 385–389.

47. Назарова Т. Ю., Гаврик А. А. Фінансова стійкість підприємства в сучасних умовах. Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал: Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2021. № 5–6 (159–160). С. 44–51.

48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

49. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

50. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

51. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27.06.2013 р. № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>

52. Островська О.А. Фінансовий стан та фінансова стійкість підприємств: теоретичні аспекти визначення їх суті. Стратегія економічного розвитку України. 2022. № 4(11). С. 182–189.

53. Офіційний сайт міжнародної консалтингової компанії “McKinsey & Company”. URL: <https://www.mckinsey.com/>

54. Офіційний сайт ТОВ «Ферпласт-Україна». URL : <https://int.ferplast.com/>

55. Павленко О. П., Кожушко Д. В. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств. Економічний простір. 2021. № 173. С. 76–80.

56. Павлюк Т. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства. Наука – виробництву. Науково-технічна конференція здобувачів вищої освіти. 2021. С. 115–118. URL: <http://www.kntu.kr.ua/doc/zbirnyki/2021/4.pdf#page=115>.

57. Партин Г. О., Дідух О. В. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи. Наук. вісн. НЛТУ України: зб. наук.-техн. пр. 2020. Вип. 20.8. С. 275–279.

58. Партин Г.О., Папірник С.Є. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. Економіка підприємства та організація виробництва. 2022. №3-4. С. 129-135.

59. Плиса В.Й. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України : монографія. Львів : АТБ, 2019. 142 с.

60. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ МФУ від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>

61. Полькіна А.С. Формування фінансової стратегії та позиціонування металургійних підприємств із використанням матричного підходу. Управління розвитком. 2019. № 18. С. 48–52.

62. Приймак І. І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03. Львів, 2017. 28 с.

63. Приймак І.І. Організація стратегічного управління суб'єктами господарювання в економіці України. Вісник Львівського університету. 2016. Вип. 36. С. 143-147.

64. Приймук О., Філюк Ю. Методичні підходи щодо діагностики фінансового стану підприємства. Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». 2016. Вип. 36. С. 231–240.

65. Присяга Т.А. Визначення напрямків розвитку підприємств на основі аналізу позиції підприємства у матриці фінансових стратегій. Управління розвитком. 2022. № 12(133). С. 126–129.

66. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

67. Пшик Б. І. Фінансова стабільність: сутність та особливості прояву. Вісник НТУ. 2017. №138. С. 91-96.

68. Салькова І.Ю., Санцевич В.А. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 16. с.

69. Семенов А.Г. Формування стратегії забезпечення фінансової стійкості промислового підприємства. Держава та регіони. 2019. №4. С. 119-125.

70. Сініцин О. О. Характеристика методів регулювання та оптимізації структури капіталу корпорації. Електронний журнал «Ефективна економіка». Вип. №4. 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2927>

71. Сініцин О.О. Фінансовий леверидж в управлінні структурою капіталу. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2014. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3334>
72. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2013. 554 с.
73. Тищенко О. М. Моделювання оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2019. № 640. С. 406–415.
74. Ткаленко Я. М., Криниця С. О. Фінансова стійкість підприємства та фактори впливу на неї. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Секція: Економіка, організація і управління підприємством. 2015. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/14508993787623.pdf>.
75. Ткачук І.Г. Формування фінансової стратегії в системі управління. Вісник ЖДТУ. 2018. № 2. С. 301–304.
76. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посібн. для самост. вивч. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2015. 253 с.
77. Черниш С. С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах. Інноваційна економіка. 2016. № 5. С. 142–146.
78. Шандова Н.В. Розробка механізму управління стійким розвитком підприємств машинобудування. Актуальні проблеми економіки. №2. 2017. С. 101–105.
79. Юрченко І.С. Оцінка впливу облікової політики на фінансовий стан підприємства. Управління розвитком. 2014. № 3. С. 112–114.
80. Яловий Г.К., Бакеренко Н.П. Концептуальні підходи до визначення фінансової стійкості підприємства. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/5347/1/47.pdf>
81. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Том 29 (68). №3. С. 173–180.

ДОДАТКИ

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		31.12.2020	
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2020 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	82	290
первісна вартість	1001	1026	1307
накопичена амортизація	1002	944	1017
Незавершені капітальні інвестиції	1005	239	1366
Основні засоби:	1010	24614	30698
первісна вартість	1011	119446	131998
знос	1012	94832	101300
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	17776	17776
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	42711	50130
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	29809	41968
Виробничі запаси	1101	19465	32780
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	6667	5724
Товари	1104	3677	3464
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	41199	42785
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	694	2969
з бюджетом	1135	3762	4874
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	96	96
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2824	12801
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	2824	12801
Витрати майбутніх періодів	1170	17	165
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	198	127
Усього за розділом II	1195	78599	105785
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	121310	155915

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	20818	20818
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	24971	26638
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	50383	81627
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	99517	132428
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	1162	2015
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	973	1826
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	1162	2015
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	15275	13543
розрахунки з бюджетом	1620	1381	2197
у тому числі з податку на прибуток	1621		1281
розрахунки зі страхування	1625	778	1021
розрахунки з оплати праці	1630	2462	3585
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	735	1126
Усього за розділом III	1695	20631	21472
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	121310	155915

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»			31.12.2021
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 року		Форма №1	Код за ДКУД
			1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	290	510
первісна вартість	1001	1307	1676
накопичена амортизація	1002	1017	1166
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1366	25937
Основні засоби:	1010	30698	30152
первісна вартість	1011	131998	140745
знос	1012	101300	110593
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	17776	99000
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	50130	155599
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	41968	73287
Виробничі запаси	1101	32780	55691
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	5724	14471
Товари	1104	3464	3125
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	42785	32874
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130	2969	11218
з бюджетом	1135	4874	17068
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	96	11500
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	12801	7698
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167	12801	7698
Витрати майбутніх періодів	1170	165	288
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	127	364
Усього за розділом II	1195	105785	154297
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	155915	309896

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	20818	101827
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	26638	27182
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	81627	85340
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	132428	217694
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	2015	1559
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1826	1559
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	2015	1559
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	13543	83311
розрахунки з бюджетом	1620	2197	896
у тому числі з податку на прибуток	1621	1281	
розрахунки зі страхування	1625	1021	1144
розрахунки з оплати праці	1630	3585	3738
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1126	1554
Усього за розділом III	1695	21472	90643
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	155915	309896

			КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		Дата (рік, місяць, число)	31.12.2022
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	22890431
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів		за КОПФГ	230
Середня кількість працівників		за КВЕД	15.12
Адреса, телефон 10004, Житомирська обл., місто Житомир, ПРОСПЕКТ МИРУ, будинок 57			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2022 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
</			

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	101827	109039
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405	27182	27945
Додатковий капітал	1410	3345	3345
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412	3345	3345
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	85340	72119
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	217694	212448
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520	1559	5
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1559	5
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	1559	5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	83311	151027
розрахунки з бюджетом	1620	896	616
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунки зі страхування	1625	1144	666
розрахунки з оплати праці	1630	3738	2275
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	1554	1202
Усього за розділом III	1695	90643	155786
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	309896	368239

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		31.12.2020	
		за ЄДРПОУ	22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2020 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	205759	154837
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	142366	116523
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	63393	38314
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	19970	6877
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	32400	29155
Витрати на збут	2150	2096	1943
Інші операційні витрати	2180	10983	10441
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	37884	3652
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	194	42
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	50	5
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	38028	3689
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	7177	1059
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	30851	2630
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	30851	2630
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	78557	62889
Витрати на оплату праці	2505	51326	44526
Відрахування на соціальні заходи	2510	11315	9915
Амортизація	2515	8214	7643
Інші операційні витрати	2520	27450	22648
Разом	2550	176862	147621
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		31.12.2021	
		за ЄДРПОУ	22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2021 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	293551	205759
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	238318	142366
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	55233	63393
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	11638	19970
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	43615	32400
Витрати на збут	2150	3216	2096
Інші операційні витрати	2180	15353	10983
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4687	37884
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	439	194
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	202	50
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4924	38028
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1277	7177
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3647	30851
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3647	30851
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	148522	78557
Витрати на оплату праці	2505	68245	51326
Відрахування на соціальні заходи	2510	15236	11315
Амортизація	2515	9782	8214
Інші операційні витрати	2520	43364	27450
Разом	2550	285149	176862
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Ферпласт-Україна»		31.12.2022	
		за ЄДРПОУ	22890431
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2022 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	272722	293551
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	221117	238318
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	51605	55233
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	29570	11638
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	39697	43615
Витрати на збут	2150	1963	3216
Інші операційні витрати	2180	36812	15353
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2703	4687
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	312	439
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	311	202
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2704	4924
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	894	1277
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1810	3647
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1810	3647
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	151870	148522
Витрати на оплату праці	2505	54056	68245
Відрахування на соціальні заходи	2510	12579	15236
Амортизація	2515	8903	9782
Інші операційні витрати	2520	36024	43364
Разом	2550	263432	285149
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		